RBL
Midden-Gelre

Jaarverslag 2024 - 2025

Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre

Inhoud

Verzuim 18- 5

Verzuim 18+ 13

Thuiszitters en vrijgestelden 18

Voortijdig schoolverlaters 26

Participatie op de arbeidsmarkt 31

Bijlagen

Begrippenlijst 37

Leerlingpopulatie naar leeftijd 39

Leerlingpopulatie per onderwijssoort 40

Inleiding

Het RBL Midden-Gelre is onderdeel van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR). De MGR bestaat uit zes samenwerkingsmodules. Naast RBL Midden-Gelre zijn dit: Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP), Inkoop Sociaal Domein, Regionale Facilitering Zorg, Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening en Contractmanagement Inburgering.

“Iedere jeugdige heeft het recht om te leren en om zich te ontwikkelen”

Dit is waar wij, Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre (RBL), elke dag aan werken bij de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht en het Doorstroompunt. Daarnaast participeren we in het Regionaal vsv-programma. Of het nu gaat om een jeugdige die dreigt uit te vallen, een jeugdige die zonder startkwalificatie de schoolbanken verlaat of een situatie waarin onderwijs (tijdelijk) niet mogelijk is.

In schooljaar 2024-2025 ontving het RBL Midden-Gelre

5.069 meldingen van schoolverzuim

1.507 meldingen van (potentieel) voortijdig schoolverlaten

291 beroepen op een vrijstelling

Onze **45** medewerkers zetten zich vanuit **2** regioteams

in voor **86.550** jeugdigen van 5 tot 23 jaar

woonachtig in **9** de gemeenten van onze regio.

We werkten hierin samen met o.a.:

214 Scholen

3 Samenwerkingsverbanden

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)

Sociale (wijk)teams

Openbaar Ministerie Oost Nederland

Raad voor de Kinderbescherming

HALT, Veilig Thuis

Deze samenwerking vond o.a. plaats in

1 Zorg- & Veiligheidshuis

21 VIOS-overleggen en vele MDO’s

35 Zorg- en Adviesteams

Voorwoord

De uitdagingen in het sociaal domein - en het onderwijs in het bijzonder - blijven groot. Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre blijft zich onverminderd inzetten voor het recht op leren en ontwikkelen van jeugdigen en jongvolwassenen.

Deze ontwikkelingen vragen om een intensievere en langdurige betrokkenheid van de leerplichtconsulenten en doorstroomcoaches. De preventieve aanpak die wij nastreven maakt een belangrijk onderdeel uit van onze dienstverlening, door te zorgen voor vroegtijdige signalering en tijdige doorverwijzing bij (ernstige) problematiek. De verhoogde aanwezigheid van de leerplichtconsulenten en doorstroomcoaches op de scholen werpt hierbij zijn vruchten af in het vroegtijdig, laagdrempelig en in samenwerking met de school signaleren van risico's en begeleiden van jeugdigen.

Wij zijn goed voorbereid op de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk. Door deze wet wordt de doelgroep van het Doorstroompunt uitgebreid naar jongvolwassenen tot 27 jaar. Dankzij onze ervaring met de pilots Regionale Aanpak Jeugdwerkloosheid en Jongeren in Beeld hebben we al een solide basis gelegd. De samenwerking met scholen en gemeenten is verder versterkt. Met de invoering van de nieuwe wet worden het Schakelpunt en de Transitiecoach geïntegreerd in het Doorstroompunt.

Gemeenten staan voor belangrijke keuzes in hoe zij de uitdagingen binnen het sociaal domein aanpakken. De uitdagingen zijn groot en de middelen beperkt. Daarom hebben we geïnvesteerd in het optimaliseren van werkprocessen, het verbeteren van registraties en het verzamelen, analyseren en inzichtelijk maken van data over (dreigend) verzuim en voortijdig schoolverlaten. Hiermee kunnen gemeenten onderbouwde keuzes maken.

Daarnaast hebben wij onze organisatie zo ingericht dat deze goed aansluit bij onze onderwijspartners. Met een wendbare organisatiestructuur kunnen we bovendien flexibel inspelen op de actualiteit en ons aanpassen op de vraag vanuit het veld en de opdracht vanuit de gemeenten. De focus blijft op effectieve en efficiënte dienstverlening met als doel een eerlijke kans op leren en ontwikkelen die passend is bij de jeugdigen en jongvolwassenen in onze regio.

Dit jaarverslag 2024-2025 biedt inzicht in de cijfers en we vertalen deze waar het kan naar de impact van onze dienstverlening.

Sjaak van den Brand

Algemeen directeur
MGR sociaal domein
Centraal Gelderland

1

Verzuim 18-

Leerlingen 5 tot 18 jaar

Alle jeugdigen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Daarna geldt tot hun 18e de kwalificatieplicht: zij moeten een startkwalificatie behalen (havo-, vwo- of minimaal mbo-2-diploma). Dit vergroot hun kansen op een goede toekomst, of dat nu in een vervolgopleiding is of op de arbeidsmarkt.

We willen dat iedere jeugdige de juiste ondersteuning krijgt om naar school te gaan en zich te ontwikkelen. Als een jeugdige regelmatig verzuimt, is dat vaak een signaal dat er meer speelt. Daarom werken we nauw samen met scholen, ouders en partners in het sociaal domein.

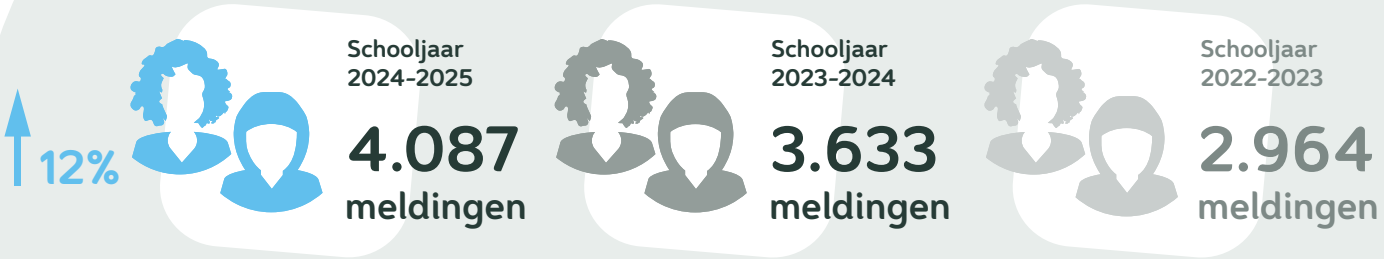
Onze leerplichtconsulenten voeren gesprekken met ouders en leerlingen, houden preventieve spreekuren op scholen en sluiten aan bij multidisciplinaire overleggen. Ook zijn ze beschikbaar voor advies en ondersteuning.

Aantal verzuimmeldingen

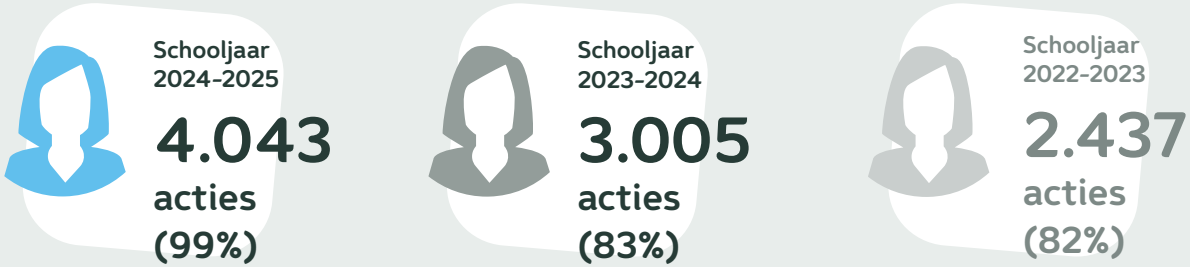
12% ↑

Schooljaar 2024 - 2025

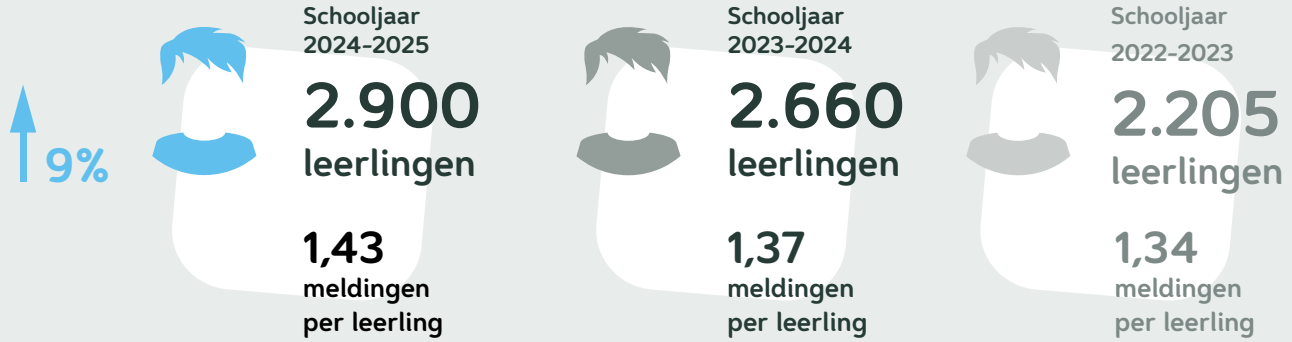
Alle verzuimmeldingen 5 tot 18 jaar

Acties vanuit het RBL op verzuimmeldingen

Aantal leerlingen met verzuim*

** Voor een aantal leerlingen geldt dat ze er zowel bij 18- als 18+ een melding is gedaan. In 2024-2025 waren dit er 67, in 2023-2024 waren dit er 75 en in 2022-2023 waren dit er 58.*

Verzuimmeldingen

Het aantal verzuimmeldingen is dit schooljaar opnieuw gestegen: van 3.633 naar 4.087 (+12%). Ook het aantal leerlingen met een melding nam toe, van 2.660 naar 2.900 (+9%). Daarnaast melden scholen vaker herhaald verzuim: het gemiddeld aantal meldingen per leerling steeg van 1,37 naar 1,43.

Positief is dat meldingen vrijwel altijd worden opgevolgd: in 98,9% van de gevallen volgde er een actie vanuit het RBL. Daarmee is het aandeel meldingen met opvolging de afgelopen jaren sterk gestegen (van 82,2% in 2022-2023 naar 98,9% in het afgelopen schooljaar). Dit betekent dat er niet alleen méér meldingen zijn, maar dat er ook nog vaker gevolg aan wordt gegeven door het RBL.

ISK

In het schooljaar 2024-2025 zijn er bijna 1.000 verzuimmeldingen geregistreerd van leerlingen van de Internationale Schakelklas (ISK). Dit vormt ongeveer een kwart van alle meldingen die het RBL dit schooljaar heeft ontvangen. De meldingen betroffen 435 leerlingen, van wie 79% leerplichtig. Opvallend is het relatief hoge aandeel 17-jarigen (58%) binnen deze groep.

Om de inzet voor ISK-leerlingen te versterken, is het afgelopen schooljaar extra formatie ingezet. Deze inzet wordt ook in het huidige schooljaar voortgezet. De verwachting is dat het aantal en de aard van de verzuimmeldingen vergelijkbaar blijven met vorig schooljaar. Schoolverzuim binnen deze doelgroep gaat vaak gepaard met complexe problematiek, zoals psychische klachten en onzekerheid over de toekomst.

In de komende periode richten we ons, naast de behandeling van verzuimmeldingen en gesprekken met jeugdigen op het verbeteren van onze registratie en het verder versterken van de samenwerking met ketenpartners.

Verzuimsoorten

Recente cijfers over absoluut verzuim in Nederland laten een forse stijging zien. In het schooljaar 2022-2023 stonden er landelijk 13.707 leerplichtige jeugdigen niet ingeschreven bij een school, een aanzienlijke toename. In 2020-2021 waren dit er 5.491(NJi).

De toename van absoluut verzuim kan deels worden verklaard door de instroom van nieuwkomers die tijdelijk geen onderwijsplek hadden (NJi).

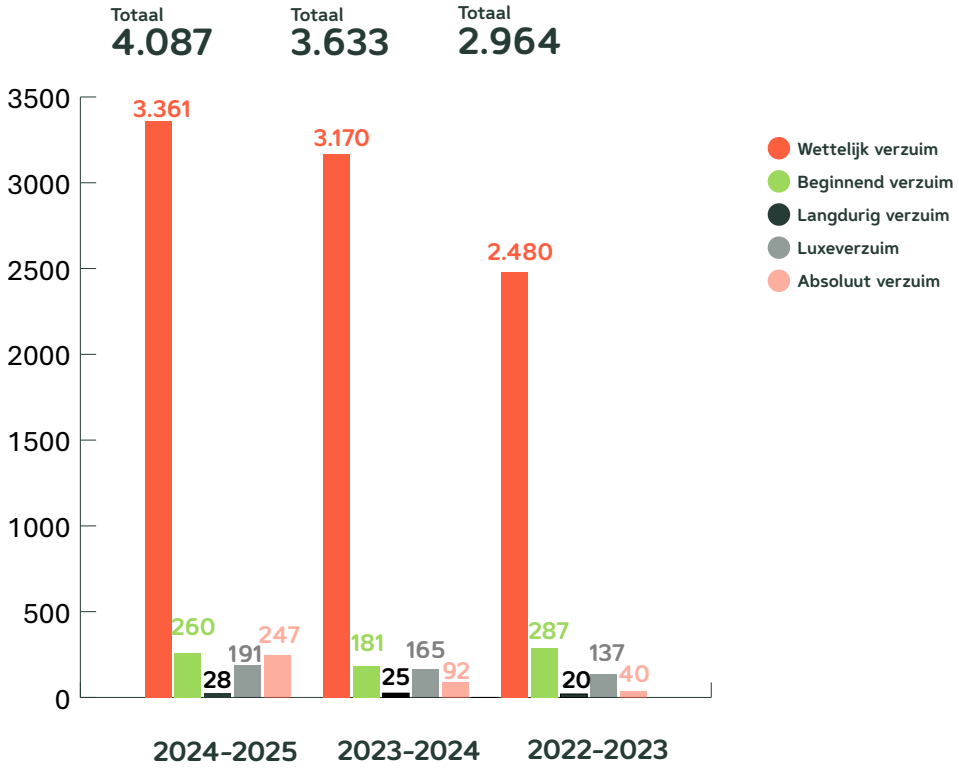
In onze regio is het aantal meldingen in drie jaar tijd gestegen van 40 in 2022-2023 naar 247 in 2024-2025. Deze trend weerspiegelt de landelijke stijging en laat zien dat ook in onze regio het vraagstuk groter wordt.

Een groot gedeelte van de jeugdigen met absoluut verzuim (41%) is - met of zonder begeleiding van de leerplichtconsulent - alsnog ingeschreven op een school. Daarnaast is er een groep jeugdigen met een migratieachtergrond (18%) die binnen relatief korte tijd verhuisd is naar een adres buiten de regio.

Bij beginnend verzuim is er sprake van een forse toename, van 181 naar 260 meldingen (43,7%). In het schooljaar daarvoor was er sprake van een sterke daling (36,9%). Dit is mede te verklaren doordat er geïnvesteerd is in een verbetering van de registratie. Voorheen werd beginnend verzuim vaak door scholen gemeld als wettelijk verzuim.

Langdurig verzuim stijgt licht, van 25 naar 28 meldingen (12%). In absolute getallen blijft het relatief stabiel.

Luxeverzuim blijft gestaag toenemen. Waar we vorig schooljaar een stijging zagen van 20,4% (van 137 naar 165 meldingen) ten opzichte van het schooljaar voorafgaand, zien we dit jaar een stijging van 15,7% (van 165 naar 191 meldingen). Over de gehele periode is dit een stijging van 39,4%.

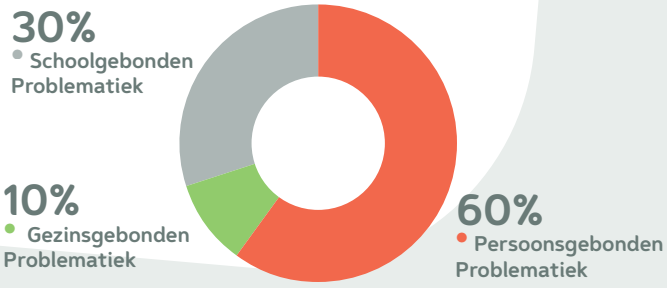
Redenen

Al jaren blijkt persoonlijke problematiek de belangrijkste oorzaak van schoolverzuim. Ook dit jaar laten de gegevens hetzelfde beeld zien: de meeste meldingen hangen samen met de psychische gezondheid van jeugdigen, soms in combinatie met fysieke klachten of verslavingsproblematiek. Bij schoolgebonden problematiek gaat het bijvoorbeeld om pestgedrag, didactische uitdagingen, te hoge werkdruk, faalangst of een onveilig schoolklimaat. Gezinsgebonden problematiek omvat onder andere een gebrek aan ouderlijk toezicht of betrokkenheid, ouders met psychische of verslavingsproblemen, armoede, echtscheidingen of gezinsconflicten.

Opvallend dit jaar is dat schoolgebonden problematiek is toegenomen: waar dit in 2022-2023 nog 25% en in 2023-2024 24% bedroeg, is dit aandeel in 2024-2025 gestegen naar 30%. Dit kan erop wijzen dat factoren binnen de schoolomgeving – zoals prestatiedruk en sociale veiligheid – een groeiende rol spelen bij verzuim.

Deze ontwikkeling sluit aan bij inzichten van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS), die spreekt van een “hypernerveuze samenleving” waarin jeugdigen sterk onder druk staan en steeds minder ruimte ervaren om te falen. Dit kan bijdragen aan stress, prestatiedruk en schooluitval. Het onderstreept hoe belangrijk het is om niet alleen individueel naar oorzaken te kijken, maar ook naar bredere maatschappelijke bewegingen (RVS).

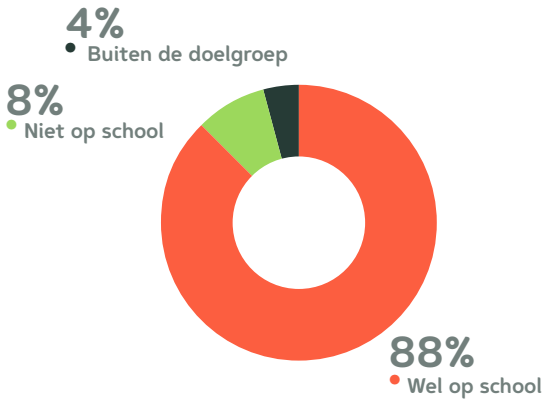
Onze leerplichtconsulenten merken opnieuw op dat problematisch verzuim zelden op één oorzaak terug te voeren is. Meestal gaat het om een complexe combinatie van factoren uit meerdere categorieën. Dit vraagt om een brede, samenhangende aanpak waarin onderwijs, gezin en zorgpartners samenwerken.

2024-2025

Resultaten

Het percentage jeugdigen dat weer terug naar school gaat, blijft hoog: 88% in 2024-2025 tegenover 83% in 2023-2024 en 85% in 2022-2023. Daarmee is er sprake van een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar. Hoewel de meeste jeugdigen na (kortdurend) verzuim terugkeren naar school, zien we dat terugkeer na langdurig verzuim of uitval nog steeds beperkt blijft. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen die worden beschreven in de hoofdstukken ‘Thuiszitters en vrijgestelden’ en ‘vsv’.

2024-2025

Halt

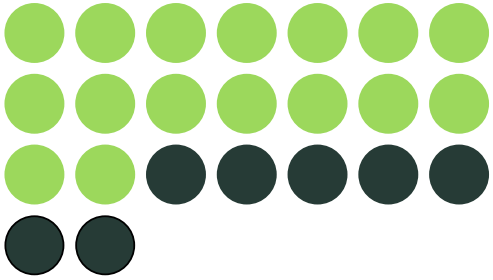
In 2024-2025 zijn er 23 jeugdigen verwezen naar HALT, een daling ten opzichte van 35 in 2023-2024. Van deze 23 zijn 16 zaken positief afgerond en 7 lopend.

Daarnaast is in 13 gevallen met jeugdige en ouders gesproken om een HALT-aanmelding te doen, maar is dit uiteindelijk niet doorgezet, veelal omdat ze bereid waren om hulpverlening te aanvaarden.

Landelijke cijfers laten een vergelijkbare trend zien. Volgens het CBS is het aantal jeugdigen dat jaarlijks naar HALT wordt verwezen sinds 2014 met ruim een derde gedaald (Ingrado, 2025).

23
Halt-trajecten

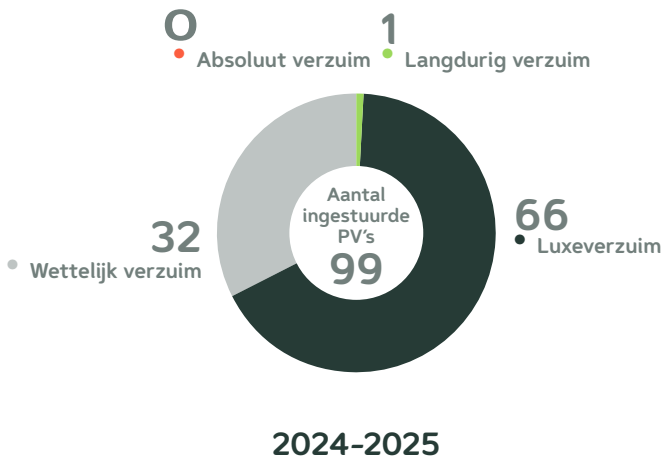
16 (70%)
positief afgerond

7 (30%)
lopend

Proces-verbaal

Het aantal opgemaakte processen-verbaal is in het schooljaar 2024-2025 opnieuw gestegen ten opzichte van vorig jaar: van 78 in 2023-2024 naar 99 in 2024-2025. Daarmee is er sprake van een duidelijke toename na de eerdere daling in 2023-2024.

Het merendeel van de processen-verbaal betreft, net als voorgaande jaren, wettelijk verzuim en luxeverzuim. In 2024-2025 ging het om respectievelijk 32 processen-verbaal wettelijk verzuim (32%) en 66 luxeverzuim (67%). Daarnaast werd 1 proces-verbaal opgemaakt voor langdurig verzuim (1%) en geen voor absoluut verzuim.

2024-2025

Luxeverzuim

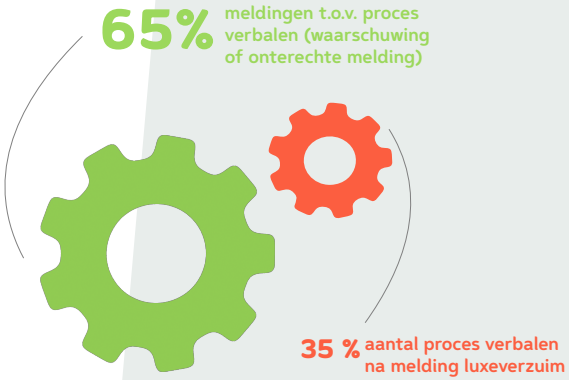
Het aantal meldingen van luxeverzuim is opnieuw gestegen, van 165 in 2023-2024 naar 191 in 2024-2025.

Ook het aantal processen-verbaal is toegenomen, van 35 in het vorige schooljaar naar 66 dit schooljaar. Daarmee is niet alleen het aantal meldingen, maar ook het aandeel dat leidt tot een proces-verbaal aanzienlijk hoger dan voorgaande jaren (35% ten opzichte van 21% vorig jaar).

Er zijn geen specifieke landelijke of andere regionale cijfers beschikbaar over luxeverzuim.

Schooljaar 2024-2025

191 meldingen

Ontwikkelingen en perspectief

De afgelopen jaren is het aantal processen-verbaal in leerplichtzaken landelijk aanzienlijk gedaald, van 7.363 in 2013-2014 naar 2.362 in 2023-2024 (Ingrado, 2025). Deze trend laat zien dat strafrechtelijke handhaving steeds minder het primaire middel is om schoolverzuim aan te pakken. Het logische vervolg is dat de nadruk verder verschuift naar preventie, samenwerking en maatwerkinterventies, waarbij leerplichtconsulenten, scholen en sociale (wijk)teams samen verantwoordelijkheid nemen bij problematisch verzuim.

Waar ongeoorloofd schoolverzuim vroeger vooral strafrechtelijk werd aangepakt, groeit nu het besef dat schoolverzuim vaak een signaal is van onderliggende problemen, zoals armoede, psychische klachten of een belast thuisfront (NJi). Vroegtijdig in gesprek gaan en samenwerken voorkomt dat deze problemen uitgroeien tot blijvende achterstanden.

Deze preventieve benadering sluit aan bij de Hervormingsagenda Jeugd, die inzet op samenwerking en minder bureaucratie (Rijksoverheid, 2023). Ook de voorgenomen Wet terugdringen schoolverzuim past hierbij: scholen worden verplicht om eerder en beter te signaleren, verzuim structureel te registreren en sneller samen te werken met gemeenten (Tweede Kamer, 2024). Hiermee wordt voorkomen dat problemen te laat in beeld komen. In plaats van wachten tot er 16 uur verzuim is opgelopen, worden scholen gestimuleerd om veel eerder de verbinding te zoeken. Vanuit het RBL hebben we hier aandacht voor in de jaargesprekken met alle scholen in onze regio. Daarnaast gaan we, in lijn met het dit jaar door ons uitgebrachte rapport “De Wendbare Uitvoeringsstructuur”, aan de slag om onze preventieve aanpak verder aan te scherpen (RBL Midden-Gelre, 2025).

Nu het strafrecht naar de achtergrond is verdwenen roept het de vraag op of leerplicht helemaal uit het strafrecht zou moeten verdwijnen. Het OM behandelt inmiddels geen zaken meer op grond van artikel 5 onder B (NOS, 2025). Voor sommigen voelt het wegnemen van dit drukmiddel riskant: scholen zouden later kunnen melden en jeugdigen en ouders zouden meer ruimte kunnen nemen met betrekking tot de aanwezigheid. Tegelijkertijd biedt het kansen. Als het strafrecht verdwijnt, dwingt dat scholen, leerplicht en wijkteams om écht samen regie te pakken en verantwoordelijkheid te nemen. De focus verschuift van “afwezigheid bestraffen” naar “aanwezigheid mogelijk maken”.

Bij die omslag hoort ook nieuwe taal: schoolaanwezigheid in plaats van verzuim (NJi,2025). Deze positieve insteek benadrukt dat naar school gaan geen verplichting is om aan te voldoen, maar een kans om te groeien. Aanwezigheid bevordert ontwikkeling, welzijn en kansengelijkheid – vooral voor jeugdigen uit kwetsbare gezinnen.

Internationaal zien we dat omringende landen verschillende keuzes maken. Duitsland kent nog boetes, maar legt de nadruk op ondersteuning; Zweden focust volledig op vroegsignalering en samenwerking; Vlaanderen combineert administratieve sancties met begeleiding. De effectiviteit hiervan is moeilijk vast te stellen doordat gegevens vanwege verschillende definities lastig te vergelijken zijn. Toch laat dit zien dat strafrecht niet de enige route is en dat preventieve en bestuurlijke benaderingen in internationaal perspectief gangbaar zijn. Nederland is een uitzondering met een expliciete en structurele rol voor het strafrecht.

Een interessante ontwikkeling in Nederland is de wijkrechtspraak. Hierbij worden leerplichtzaken niet in de klassieke rechtbank afgehandeld, maar dichter bij de leefwereld van jeugdigen en ouders (bron: Rechtspraak). De rechter gaat meer in gesprek en kijkt samen met betrokkenen naar een passende oplossing.

Deze aanpak biedt meerdere voordelen. Zo blijft de norm dat schoolaanwezigheid belangrijk is overeind, maar zonder de consequenties van het strafrecht, een strafblad of langdurige juridische trajecten. Daarnaast biedt deze aanpak ruimte voor maatwerk en samenwerking: hulpverlening kan direct worden ingeschakeld en afspraken worden afgestemd op de behoeften van de jeugdige en het gezin. Wijkrechtspraak leunt dus op een combinatie van snelle toegang tot hulpverlening en het gezag van de rechter. Het strafrechtelijk instrumentarium speelt een belangrijke rol om afspraken kracht bij te zetten. Hierdoor ontstaat er potentieel een probleem als leerplicht uit het strafrecht verdwijnt.

2

Verzuim 18+

Leerlingen 18 tot 23 jaar

Voor jeugdigen boven de 18 jaar is de leerplicht niet meer van kracht, maar het risico op schooluitval blijft bestaan. Het primaire doel van onze inzet is om de jeugdigen zoveel mogelijk op school te houden en te ondersteunen bij het afronden van een opleiding. Alleen wanneer blijkt dat dit niet haalbaar is, wordt samen gekeken naar andere passende mogelijkheden.

Het Doorstroompunt heeft een unieke positie doordat wij zicht hebben op de gehele doelgroep (van zowel jeugdigen die verzuimen op school als degenen die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie). Wij hebben daarom een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van verzuim, het achterhalen van onderliggende oorzaken en het bieden van passende ondersteuning. Dit kan gaan om een andere opleiding, de stap naar werk, of, indien nodig, het doorverwijzen naar hulpverlening.

Als Doorstroompunt zijn we de gids voor de jeugdigen richting een passende plek. Door tijdig contact te leggen en preventief te handelen, vergroten we de kans dat jeugdigen een duurzame plek in de samenleving vinden.

Aantal verzuimmeldingen

7% ↓

Schooljaar 2024 - 2025

Alle verzuimmeldingen 18 tot 23 jaar

↓ 7%

Schooljaar 2024-2025
982 meldingen

Schooljaar 2023-2024
1.059 meldingen

Schooljaar 2022-2023
1.183 meldingen

Acties vanuit het RBL op verzuimmeldingen

Schooljaar 2024-2025
947 acties (96%)

Schooljaar 2023-2024
967 acties (93%)

Schooljaar 2022-2023
1.097 acties (91%)

Aantal leerlingen met verzuim

↓ 0,3%

Schooljaar 2024-2025
724 leerlingen
1,36 meldingen per leerling

Schooljaar 2023-2024
702 leerlingen
1,51 meldingen per leerling

Schooljaar 2022-2023
769 leerlingen
1,54 meldingen per leerling

Verzuimmeldingen

Het aantal verzuimmeldingen van jeugdigen van 18 tot 23 jaar is dit jaar opnieuw gedaald: van 1.059 naar 982 meldingen (-7,3%). Dit is een voortzetting van een eerdere daling (van 1.183 naar 1.059 in het jaar daarvoor). Over een langere termijn (2022-2023 tot en met 2024-2025) betekent dit een daling van 17%.

In 2024-2025 volgde op 96,4% van de meldingen een actie vanuit het RBL, wat een aanzienlijke stijging is ten opzichte van voorgaande jaren (92,7% in 2023-2024 en 91,3% in 2022-2023).

Als we kijken naar het aantal meldingen waarbij er actie gewenst is, zien we dat er in het schooljaar 2024-2025 bij 96,4% van de meldingen actie gewenst was. In het schooljaar 2023-2024 was dit nog 91,3% (+5,1%). Dit betekent dat er minder herhaalmeldingen zijn gedaan wanneer verzuim langer aanhoudt. Dit sluit aan bij de ervaringen van de doorstroomcoaches dat jeugdigen waarbij er geen actie gewenst is vanuit het RBL, steeds minder gemeld worden. In het nieuwe regionaal programma ‘van school naar duurzaam werk’ wordt hier in de opdracht ook rekening mee gehouden.

Bovenstaand beeld wordt bevestigd door een lichte stijging van het aantal jeugdigen met een verzuimmelding (van 702 naar 724) en een daling in het gemiddeld aantal meldingen per jeugdige (van 1,51 naar 1,36).

De kern blijft dat de aandacht van de doorstroomcoach gericht is op wat het verschil maakt: persoonlijke aandacht, vertrouwen en maatwerk.

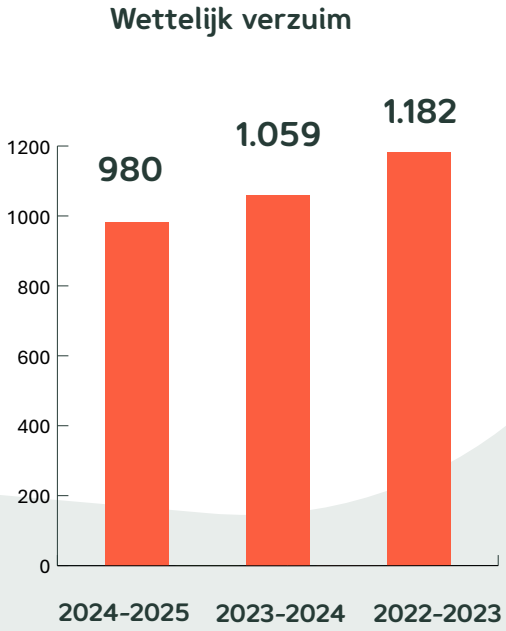
Verzuimsoorten

Het totaal aantal verzuimmeldingen laat ook dit jaar een daling zien. In vergelijking met het vorige schooljaar is er sprake van een afname van 7,3%, en over de afgelopen twee jaar zelfs van 17,1%. De daling van het totaal aantal meldingen (van 1.059 naar 982) wordt veroorzaakt door minder meldingen van wettelijk verzuim. Het aantal meldingen van beginnend verzuim blijft opvallend laag (van 0 naar 2).

Belangrijk is dat er landelijk een wettelijke norm geldt voor het melden van verzuim voor jeugdigen van 18 tot 23 jaar: scholen moeten via DUO een melding doen wanneer een jeugdige vier aaneengesloten weken afwezig is. In onze regio is echter afgesproken dat meldingen – net als bij leerplichtigen van 5 tot 18 jaar – al plaatsvinden bij 16 uur in vier weken. Het lage aantal beginnend verzuim zegt dus niet dat er maar weinig vroegsignalering is, de meldingen worden alleen anders becijferd.

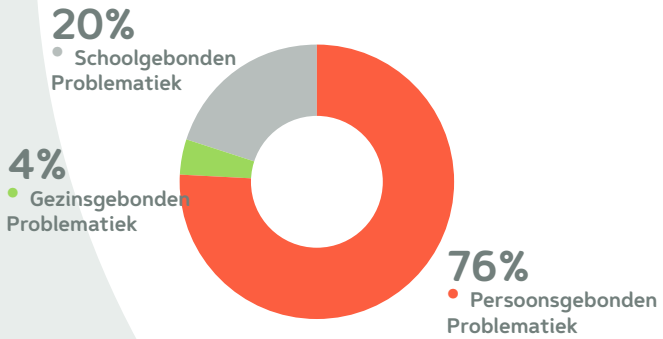

Redenen

Ook in 2024-2025 blijft persoonsgebonden problematiek de belangrijkste reden voor verzuim in de leeftijdsgroep van 18 tot 23 jaar. Maar liefst 45% van de meldingen valt binnen deze categorie. De jeugdigen geven aan dat psychische klachten, motivatieproblemen of een verstoorde balans tussen studie, werk en privéleven hieraan ten grondslag liggen. Vaak gaat dit gepaard met gevoelens van onzekerheid over de toekomst, prestatiedruk of het verlies van richting na het verlaten van de middelbare school.

Opvallend is dat het aandeel schoolgebonden problematiek met 12% relatief laag ligt, na schommelingen in de voorgaande jaren. Dit suggereert dat de oorzaken van verzuim in deze leeftijdsfase minder in de onderwijsomgeving zelf liggen, en meer te maken hebben met persoonlijke omstandigheden en de overgang naar volwassenheid. Gezinsgebonden problematiek (4%) speelt in deze groep nog maar een beperkte rol, wat past bij de groeiende zelfstandigheid van deze groep jeugdigen.

2024-2025

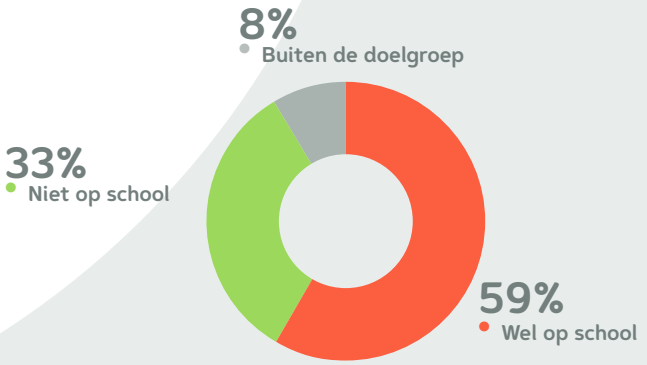
Wanneer we deze gegevens naast de cijfers van de jongere groep (van 5 tot 18 jaar) leggen, valt op dat in beide leeftijdscategorieën psychische gezondheid een doorslaggevende factor blijft. Waar bij jeugdigen tot 18 jaar de druk vooral uit de schoolomgeving komt – zoals prestatiedruk of sociale onveiligheid – ervaren jeugdigen boven de 18 jaar deze druk meer vanuit hun eigen levenskeuzes en maatschappelijke verwachtingen.

De bevindingen sluiten aan bij eerdergenoemde analyses van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS, 2025), die spreekt van een samenleving waarin jeugdigen en jongvolwassenen steeds minder ruimte ervaren om te falen. Die druk vertaalt zich in stress, uitval en het risico op langdurig verzuim. De data toont hierin een duidelijke lijn: van vroeg opgebouwde prestatiedruk in het voortgezet onderwijs naar persoonlijke overbelasting in het vervolgonderwijs of de startfase van een loopbaan.

Onze doorstroomcoaches signaleren dat ook in deze leeftijdsgroep verzuim zelden één oorzaak heeft. Het is vaak het resultaat van een samenloop van persoonlijke, sociale en maatschappelijke factoren. Een effectieve aanpak vraagt daarom om samenwerking tussen onderwijsinstellingen, gemeenten, werkgevers en zorgpartners – met oog voor zowel de mentale veerkracht van jongvolwassenen als de structurele druk die zij ervaren.

Resultaten

Het aantal jeugdigen met verzuim van 18 tot 23 jaar is dit schooljaar licht gestegen, van 702 in 2023–2024 naar 724 in 2024–2025. Het aandeel jeugdigen dat na schoolverzuim weer terugkeerde naar school is gedaald van 63% naar 59%. Het percentage jeugdigen dat niet terugkeerde is licht toegenomen, van 32% naar 33%.

2024-2025

3

Thuiszitters en vrijgestelden

Thuiszitters en vrijgestelden

We willen voorkomen dat jeugdigen uitvallen op school of langdurig thuis komen te zitten. Toch lukt het, ondanks de inzet van ouders, scholen en hulpverleners, niet altijd om onderwijs te volgen. Soms spelen persoonlijke, psychische of complexe sociale factoren die maken dat schoolbezoek tijdelijk onmogelijk is. Dat heeft vaak grote gevolgen voor welzijn, ontwikkeling en toekomstperspectief. Daarom blijven we samen met ouders, scholen, samenwerkingsverbanden en partners in het sociaal domein zoeken naar oplossingen. Ons doel is om ieder kind, waar mogelijk, terug te leiden naar onderwijs of een passende plek binnen zorg, begeleiding of arbeid — en zo het recht op onderwijs en ontwikkeling te waarborgen.

Totaal aantal thuiszitters

399

Schooljaar 2024 - 2025

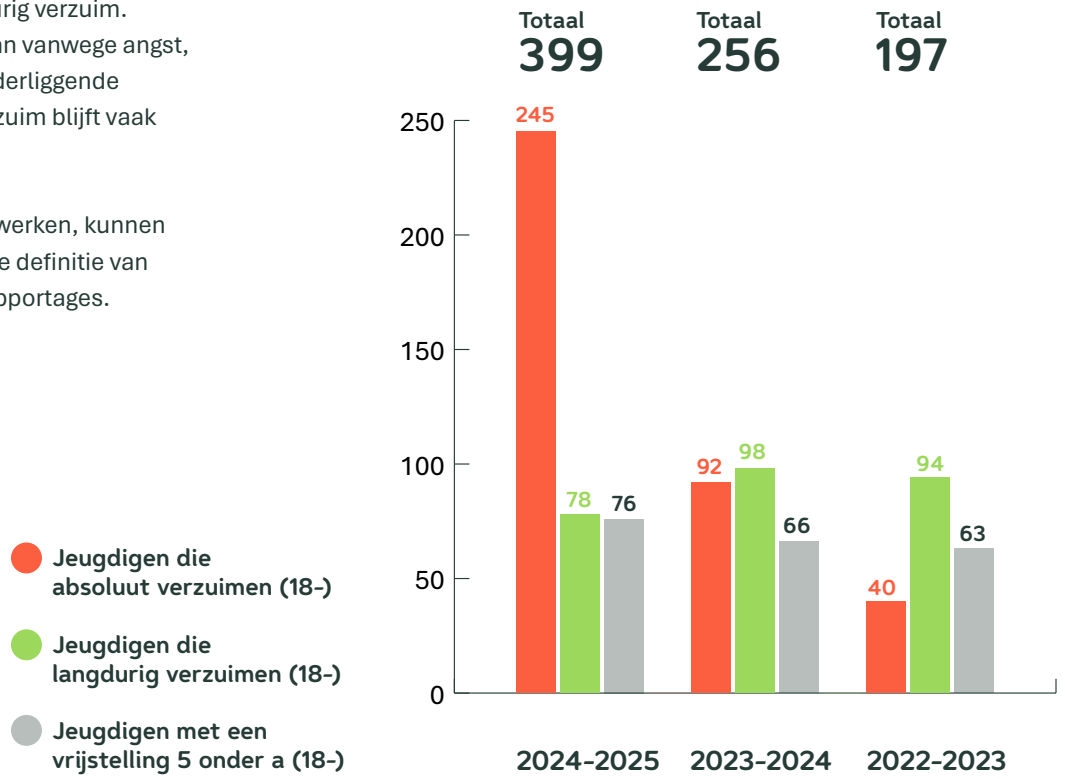
Definitie

Volgens het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) vallen de volgende categorieën onder de definitie van thuiszitters:

- Langdurig verzuim: leerlingen die wel staan ingeschreven op een school, maar vier weken of langer thuiszitten;
- Absoluut verzuim: leerplichtige jeugdigen die niet (meer) op een school staan ingeschreven en daardoor geen onderwijs volgen;
- Vrijstelling (artikel 5 onder a): jeugdigen die zijn vrijgesteld van de leerplicht vanwege lichamelijke of psychische belemmeringen.

Hoewel schoolweigering niet expliciet in de officiële definitie staat, wordt het in de praktijk steeds meer erkend als een oorzaak van langdurig verzuim. Schoolweigering verwijst naar leerlingen die niet naar school gaan vanwege angst, emotionele stress of psychische klachten, veelal zonder een onderliggende gedragsstoornis (Onderwijs Vlaanderen, NJi). Deze vorm van verzuim blijft vaak buiten de officiële registraties.

Omdat verschillende organisaties met uiteenlopende definities werken, kunnen cijfers verschillen. Sinds vorig schooljaar hanteren wij de officiële definitie van OCW, waardoor onze gegevens beter aansluiten bij landelijke rapportages.

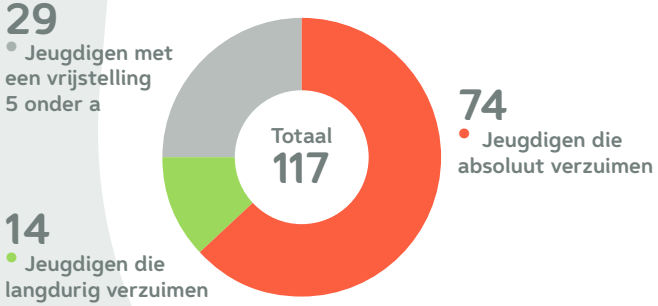
Verborgen groep

Naast de officieel geregistreerde thuiszitters is er een aanzienlijke groep jeugdigen die nauwelijks of helemaal niet naar school gaat, maar buiten beeld blijft van leerplichtorganisaties. Deze zogenoemde verborgen thuiszitters zijn vaak langdurig afwezig door medische of psychische klachten en worden daardoor geregistreerd als 'geoorloofd verzuim' en zodoende niet gemeld bij leerplicht. Hierdoor wordt hun afwezigheid niet altijd gesignaleerd of besproken, terwijl de gevolgen voor hun ontwikkeling groot kunnen zijn.

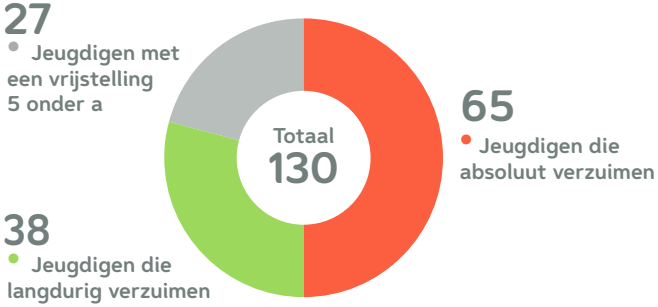
Volgens recente schattingen van Oudervereniging Balans (2024) en het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) ligt het werkelijke aantal thuiszitters aanzienlijk hoger dan de officiële cijfers suggereren — mogelijk tot 70.000 jeugdigen in Nederland (NJi). In de vier grote steden blijkt dat voor iedere ongeoorloofde verzuimer er acht geoorloofde verzuimers zijn (Nationale Onderwijsgids).

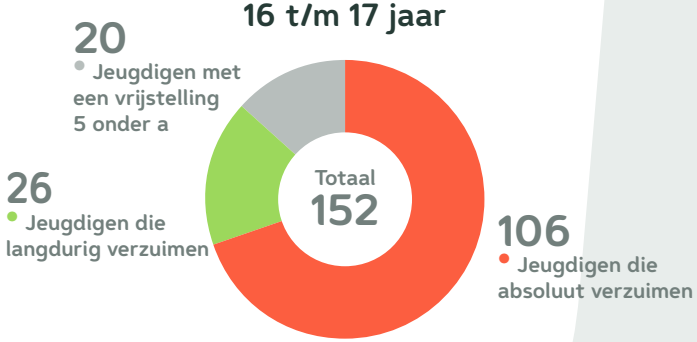
5 t/m 11 jaar

12 t/m 15 jaar

16 t/m 17 jaar

Ontwikkelingen en initiatieven

In Nederland neemt het aantal onderwijs-zorgarrangementen en thuiszittersvoorzieningen de laatste jaren steeds verder toe. Alleen al in onze regio zijn inmiddels zo'n twintig initiatieven actief. Deze voorzieningen bieden maatwerk aan jeugdigen die tijdelijk niet kunnen deelnemen aan het reguliere of speciaal onderwijs, vaak vanwege sociaal-emotionele of gedragsmatige uitdagingen (Kohnstamminstituut, 2025).

De groei van deze initiatieven laat zien dat de aansluiting tussen jeugdigen en het onderwijssysteem voortdurend in ontwikkeling is. Jaarlijks lopen naar schatting 15.000 jeugdigen met een complexe ondersteuningsbehoefte risico op schooluitval, langdurig verzuim of thuiszitten. Maatwerk biedt voor deze doelgroep de oplossing (Kohnstamminstituut, 2025). Onderwijs-zorgarrangementen spelen hierin een belangrijke rol door rust, structuur en perspectief te bieden en door de samenwerking tussen onderwijs en zorg concreet vorm te geven (Nationale Onderwijsgids, 2024).

Hoewel thuiszittersinitiatieven belangrijk werk verrichten, vormen zij geen vervanging voor onderwijs. De Wet Passend Onderwijs schrijft voor dat elke jeugdige recht heeft op een passend onderwijsaanbod. In de praktijk blijkt dit echter niet altijd haalbaar, doordat de ondersteuningsbehoeften van jeugdigen sterk uiteenlopen.

Er is geen generieke oplossing die voor iedereen werkt. Juist daarom zijn deze initiatieven waardevolle, tijdelijke schakels in de gezamenlijke ambitie om elk kind passend onderwijs te bieden. Ze laten zien wat werkt: kleinschaligheid, maatwerk, samenwerking en het bieden van rust en continuïteit.

Tegelijkertijd leven er vragen over de verantwoordelijkheid, kwaliteit en het toezicht op thuiszittersvoorzieningen. De Inspectie van het Onderwijs wijst op het risico van versnippering: een groeiend 'grijs gebied' waarin kinderen wel begeleiding ontvangen, maar niet altijd binnen het kader van leerplicht of leerrecht (Onderwijsinspectie, 2024).

De kern van de uitdaging ligt in de onduidelijkheid over de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partners:

- Scholen hebben zorgplicht en moeten zorgen voor een passende onderwijsplek;
- Samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor een dekkend aanbod van passend onderwijs;
- Gemeenten dragen zorg voor de gezondheid, veiligheid en het welzijn van jeugdigen;
- Leerplichtconsulenten zien toe op de naleving van de Leerplichtwet en bewaken het recht op leren en ontwikkelen.

Leerplichtconsulenten signaleren regelmatig dat de rolverdeling in casussen rond thuiszitters niet altijd duidelijk is. Dit leidt soms tot discussie over de bekostiging van trajecten.

Wanneer een thuiszittersvoorziening wordt gezien als tijdelijke vervanging van onderwijs, beschouwen sociale (wijk) teams de school of het samenwerkingsverband vaak als de verantwoordelijke partij voor de financiering (Schulinck, 2023). Vanuit het onderwijs wordt daarentegen benadrukt dat zorg in sommige situaties voorliggend kan zijn, waardoor de verantwoordelijkheid bij de gemeente komt te liggen (Balans Digitaal, 2024). Deze onduidelijkheid kan ertoe leiden dat de jeugdige uiteindelijk de gevolgen ondervindt van de zogenoemde bekostigingsproblematiek.

Het terugdringen van thuiszittersproblematiek vraagt om een integrale en duurzame aanpak. Door samenwerking, heldere verantwoordelijkheden en structurele verbeteringen kunnen onderwijs, zorg en gemeenten gezamenlijk werken aan het realiseren van passend onderwijs voor iedere jeugdige.

Regionale samenwerking en gegevensdeling

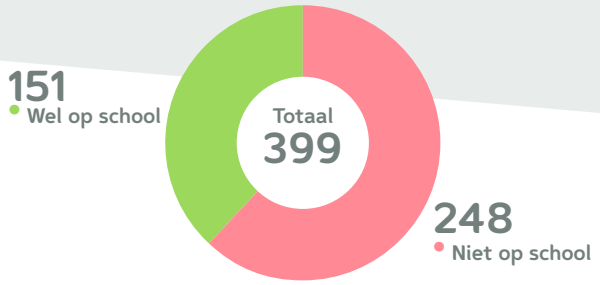
Voor een passende aanpak van de thuiszittersproblematiek is het belangrijk dat alle betrokken partijen dezelfde leerlingen in beeld hebben. Hoewel er al een vorm van informatie-uitwisseling bestaat op basis van bestaande wettelijke taken, wordt de huidige gegevensdeling als ontoereikend ervaren; deze beperkt zich nu tot cijfermatige gegevens over aantallen thuiszitters en de categorie waarin zij zijn geregistreerd (absoluut verzuim, langdurig verzuim of vrijstelling vanwege lichamelijke of psychische belemmeringen).

Om dit te verbeteren wordt in onze regio, vooruitlopend op het voorstel voor de Wet terugdringen schoolverzuim, een convenant opgesteld tussen het RBL en de samenwerkingsverbanden in de regio. Dit is een belangrijke stap om te komen tot de gewenste integraliteit. Het convenant heeft als doel om de uitwisseling van gegevens te versterken en te verrijken met persoonsinformatie, zodat de verschillende lijsten beter met elkaar kunnen worden vergeleken. Daarmee willen we ervoor zorgen dat alle thuiszitters (binnen de definitie van OCW) daadwerkelijk in beeld zijn bij de betrokken partijen en de juiste ondersteuning ontvangen.

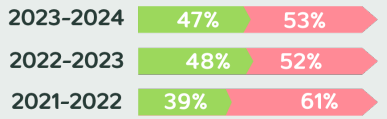
De voorgenomen werkwijze sluit aan bij de uitgangspunten van de toekomstige wetgeving, die benadrukt dat gegevensdeling noodzakelijk is om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor het terugdringen van verzuim en het waarborgen van het recht op onderwijs voor iedere jeugdige.

Resultaten

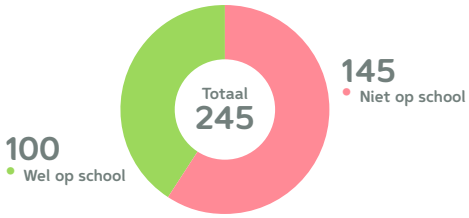
Totaal 2024-2025

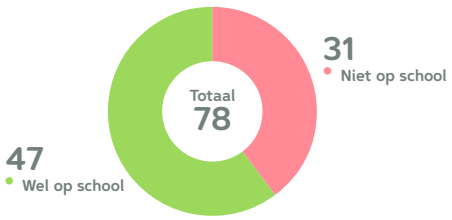
Terug naar school historisch

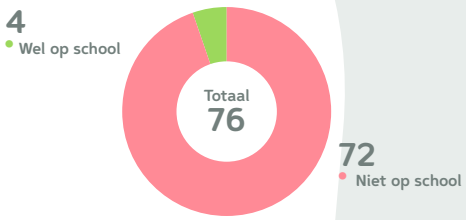
Absoluut verzuim

Langdurig verzuim

Vrijstelling 5 onder a

Naar schoolsoort

Totaal 399

po	sbo	so	vso	pro	avo	vmbo	havo vwo	vavo	mbo 1	mbo 2	mbo 3	mbo 4	hbo	onbekend /geen
37	3	14	24	5	5	44	5	22	15	11	3	4	0	207

Vrijgestelden

De Leerplichtwet is gebaseerd op een duidelijk uitgangspunt: iedere jeugdige in Nederland heeft recht op onderwijs en de overheid heeft de plicht om dat recht te waarborgen. In de praktijk ligt dit minder zwart-wit. Soms is regulier onderwijs tijdelijk niet haalbaar of gewoon niet passend. Daarom kent de Leerplichtwet verschillende vrijstellingen. Deze zorgen ervoor dat er ruimte is voor maatwerk, zonder het recht op onderwijs uit het oog te verliezen.

Vrijstellingen kunnen gaan over medische of levensbeschouwelijke aspecten maar bijvoorbeeld ook over alternatieve leerwegen.

Artikel 5 onder A
In onze regio blijft het aantal toegekende vrijstellingen voor jeugdigen die vanwege lichamelijke en/of psychische belemmeringen (tijdelijk) niet naar school kunnen relatief stabiel: 44 in 2022-2023, 40 in 2023-2024 en 48 in 2024-2025. Landelijk zien we dat de samenwerking tussen zorg en onderwijs onder druk staat. Er zijn meer jeugdigen met complexe hulpvragen, sociale (wijk)teams en de jeugdzorg kennen regelmatig lange wachttijden en scholen ervaren dat passende ondersteuning niet altijd te realiseren is (Berenschot, Onderwijsinspectie).

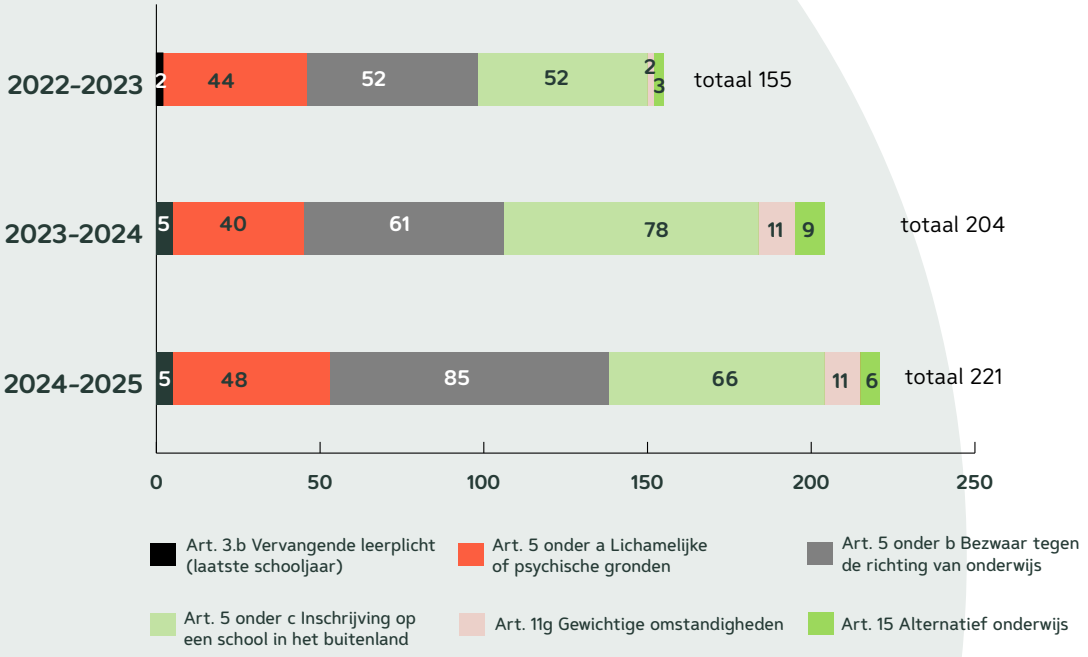
Specifiek omtrent deze vrijstelling willen we onze samenwerking met ketenpartners versterken, zoals met de VGGM en de samenwerkingsverbanden. Zo is afgesproken dat wanneer een leerling dreigt uit te vallen op school, er een breed overleg wordt georganiseerd (vijf-keten-overleg). Hierbij sluiten naast school, leerplicht, jeugdarts, samenwerkingsverband en ouders (en indien mogelijk de jeugdige) aan om samen te kijken naar de belastbaarheid van de jeugdige in relatie tot het onderwijsaanbod in de regio. Indien betrokken, neemt een consulent vanuit het sociaal (wijk)team ook deel aan het overleg. Door middel van dit vijf-keten-overleg proberen wij het leerrecht van jeugdigen zoveel mogelijk te waarborgen, door vanuit gecombineerde expertise te kijken naar wat wel mogelijk is en sneller duidelijkheid te scheppen.

Dit sluit ook aan bij het Wetsvoorstel terugdringen schoolverzuim waarin onder andere staat dat bij een vrijstellingsaanvraag altijd advies moet worden gevraagd aan het samenwerkingsverband over het onderwijskundig perspectief van een jeugdige. Met de samenwerkingsverbanden in de regio en de VGGM onderzoeken we hoe we deze werkwijze vorm kunnen geven.

Artikel 5 onder B
Steeds meer ouders doen een beroep op een vrijstelling op grond van bezwaar tegen de richting van het onderwijs. Het aantal aanvragen is van 63 in 2023-2024 naar 90 gegaan in 2024-2025 (een stijging van 50%). Ook landelijk wordt er een toename gezien in het aantal vrijstellingen op deze grond.

De hoge toewijzingspercentages (97% in 2023-2024 en 94% in 2024-2025) laten zien dat bijna alle verzoeken worden gehonoreerd. Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat deze vrijstelling van rechtswege ontstaat zodra aan de wettelijke voorwaarden is voldaan.

Toegekende vrijstellingen

Dit betekent dat alleen de formele eisen worden gecheckt en er geen inhoudelijke beoordeling plaatsvindt. Daardoor is interpretatie van de cijfers lastig. De stijging van het aantal aanvragen kan wijzen op meer bewust gebruik door ouders, maar het kan evengoed samenhangen met maatschappelijke veranderingen: er is meer diversiteit in overtuigingen en opvoedstijlen. Dit leidt tot meer uitgesproken onderwijskeuzes.

De discussie over de houdbaarheid van dit artikel blijft actueel. Het Openbaar Ministerie kondigde maart 2025 aan niet meer te vervolgen in deze zaken. Tegelijk groeit de roep vanuit de politiek en de samenleving om thuisonderwijs wettelijk te regelen, met de nodige kwaliteitseisen en toezicht (OM).

Artikel 5 onder C
Voor jeugdigen die aantoonbaar zijn ingeschreven op een school in het buitenland kan een beroep worden gedaan op dit artikel van de Leerplichtwet. In onze regio zien we aanzienlijke schommelingen (52 toegekende aanvragen in 2022-2023, 78 in 2023-2024 en 66 in 2024-2025).

De toewijzingspercentages zijn hoog: in 2023-2024 werd 95% van de aanvragen toegekend en in 2024-2025 88%. Het kleine aantal intrekkingen en afgewezen aanvragen zit hem in het feit dat alleen de formele voorwaarden worden getoetst en er geen inhoudelijke afweging plaatsvindt.

Artikel 11g, 15 en 3b
Deze artikelen betreffen kleinere aantallen vrijstellingsaanvragen en toegekende vrijstellingen. Ze zijn echter wel belangrijk voor maatwerk en continuïteit van onderwijs.
Artikel 11g biedt de mogelijkheid voor een kortdurende vrijstelling bij bijzondere gezinsomstandigheden (zoals een huwelijk of uitvaart) of acute noodsituaties. Het RBL beoordeelt verzoeken van langer dan 10 dagen. Bij kortere vrijstellingsverzoeken ligt deze beoordelings- en beslissingsbevoegdheid bij de schooldirecteur. In onze regio steeg het aantal toegekende vrijstellingen van 2 in 2022-2023 naar 11 in 2023-2024 en bleef op 11 in 2024-2025.

Resultaat vrijstellingen schooljaar 2024-2025

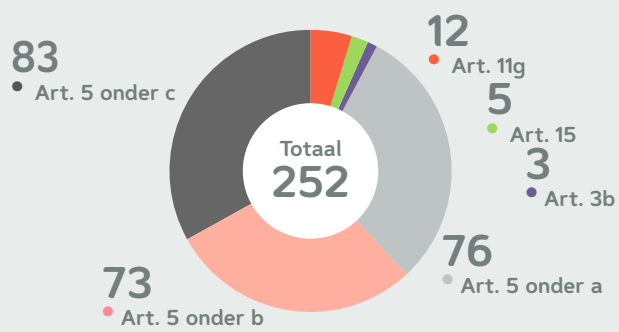

Artikel 15 maakt een vrijstelling mogelijk van de kwalificatieplicht voor jeugdigen die een alternatief traject volgen dat (in beginsel) leidt tot een startkwalificatie. Een vrijstelling is alleen nodig wanneer het alternatief buiten het erkende Nederlandse onderwijssysteem valt, bijvoorbeeld onderwijs via buitenlandse instellingen zonder officiële erkenning of geïndividualiseerde leertrajecten zonder formele erkenning. Het aantal toegekende vrijstellingen schommelde tussen 3 in 2022-2023, 8 in 2023-2024 en 6 in 2024-2025.

Artikel 3b betreft de vervangende leerplicht in het laatste schooljaar. Dit is specifiek bedoeld voor leerlingen die nog niet kwalificatieplichtig zijn en willen overstappen naar een mbo-opleiding. Bij deze aanvraag dient een begeleidingsplan opgesteld te worden door de onderwijsinstelling waar de jeugdige wordt ingeschreven. Het begeleidingsprogramma bevat onder andere een beschrijving van de onderwijs- en vormingsdoelen en ook een beschrijving van de wijze waarop arbeid van lichte aard wordt verricht. De aantallen blijven laag: 2 in 2022-2023 en 5 in zowel 2023-2024 als 2024-2025.

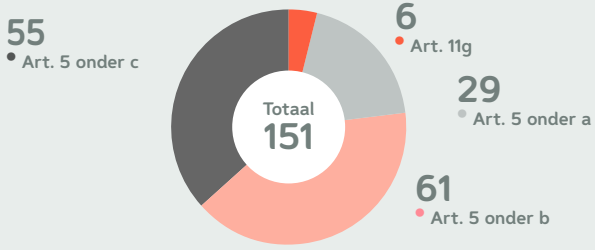
Lopende vrijstellingen 2024-2025 op basis van leeftijd

Totaal alle leeftijden

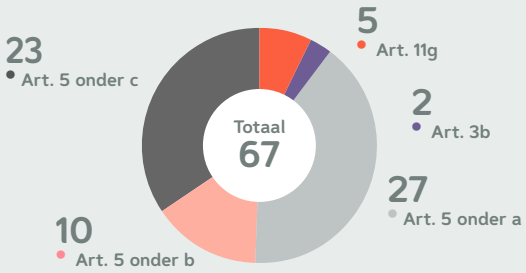

- Art. 3b Vervangende leerplicht (laatste schooljaar)
- Art. 5 onder a Lichamelijke of psychische gronden
- Art. 5 onder b Bezwaar tegen de richting van onderwijs
- Art. 5 onder c Inschrijving op een school in het buitenland
- Art. 11g Gewichtige omstandigheden
- Art. 15 Alternatief onderwijs

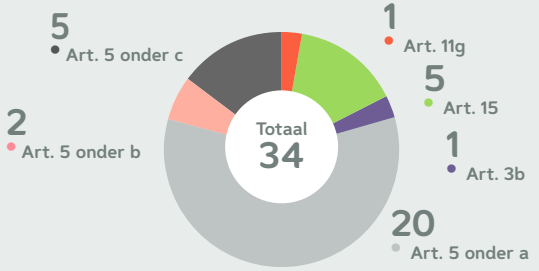
5 t/m 11 jaar

12 t/m 15 jaar

16 t/m 17 jaar

4

Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters

Een voortijdig schoolverlater (vsv'er) is een jeugdige die het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. Wanneer dit het geval is, ontvangen wij een zogeheten vsv-melding. Het betekent dat de jeugdige is uitgeschreven zonder een nieuwe schoolinschrijving of duidelijk vervolgtraject. Het betekent echter niet dat deze jeugdigen automatisch als vsv'er moeten worden beschouwd; dit is pas het geval wanneer een jeugdige op 1 oktober geen schoolinschrijving heeft.

In het schooljaar 2024–2025 werden in onze regio 1.507 jeugdigen gemeld met een schooluitschrijving zonder dat zij een startkwalificatie hadden behaald. Dat is 4,6% meer dan het jaar ervoor (1.441 jeugdigen).

Jeugdigen met een schooluitschrijving zonder startkwalificatie

1.507
Schooljaar
2024 - 2025

Voortijdig schoolverlaten voorkomen door vroege interventie en duurzame verbinding

Vroegtijdige interventie is een sleutel tot het voorkomen van schooluitval. Wanneer een doorstroomcoach al in een vroeg stadium contact maakt met de jeugdige, kan dit uitgroeien tot een duurzame samenwerkingsrelatie. Onderzoek van het NJi laat zien dat juist die relatie tussen jeugdige en professional doorslaggevend is voor motivatie en betrokkenheid. Een vroege start maakt het mogelijk om snel in te spelen op concrete problemen, waardoor jeugdigen beter in beeld blijven, passende keuzes maken en uiteindelijk een startkwalificatie behalen of succesvol de overstap naar werk maken.

Deze aanpak sluit aan bij de Wet van school naar duurzaam werk , die waarborgt dat jeugdigen zonder startkwalificatie tot 27 jaar ondersteuning krijgen bij de overgang van school naar werk. De wet versterkt de focus op vroegsignalering, preventieve begeleiding en samenwerking tussen scholen, gemeenten en Doorstroompunten. Daarmee krijgt het werk van het Doorstroompunt een stevigere basis.

Ook in breder jeugdbeleid – zoals de Wet terugdringen schoolverzuim en de Hervormingsagenda Jeugd – speelt vroegsignalering een belangrijke rol. Preventieve acties, zoals contact opnemen bij eerste signalen van verzuim of zorgen, sluiten hier direct op aan. Ze voorkomen dat jeugdigen uitvallen of langdurig uit beeld raken.
Een vroege en persoonlijke aanpak vraagt ook iets van de doorstroomcoaches zelf. Zij opereren niet langer alleen reactief op basis van meldingen, maar kijken samen met scholen wat er nodig is. Deze proactieve werkwijze versterkt de preventieve werking en bevordert gezamenlijke verantwoordelijkheid in het tijdig oppikken van signalen.

In dat kader is ook gestart met het opbouwen van samenwerkingen met praktijkscholen en de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Via deelname aan uitstroomoverleggen krijgen de doorstroomcoaches vroegtijdig zicht op jeugdigen die mogelijk ondersteuning nodig hebben. De werkwijze sluit aan bij landelijke inzichten die benadrukken dat juist de overgang van school naar vervolgonderwijs of werk voor deze doelgroep een kwetsbaar moment is.
Uit onderzoek blijkt dat deze jeugdigen baat hebben bij een periode van verlengde begeleiding na het verlaten van school. De sleutel ligt in continuïteit van contact en een soepele overdracht tussen school en ondersteunende partijen als het Doorstroompunt (Ingrado, 2025). Door aan te sluiten bij de uitstroom-overleggen versterken we de keten. De doorstroomcoach komt waar nodig eerder in beeld, kan samen met de school tijdig handelen en het draagt bij aan een warme overdracht wanneer nodig.

Voortijdig schoolverlaten is geen plotselinge gebeurtenis, maar een geleidelijk proces van afnemende motivatie, binding en welzijn. Onderzoek laat zien dat drie psychologische basisbehoeften centraal staan in het voorkomen van uitval: autonomie, verbondenheid en competentie (Van der Gaag , 2020). Wanneer jeugdigen eigen keuzes kunnen maken, zich gezien voelen en ervaren dat ze iets kunnen, neemt hun motivatie toe en daalt de kans op uitval. Als één van deze pijlers onder druk komt – bijvoorbeeld door problemen thuis of negatieve schoolervaringen – kan de motivatie snel afbrokkelen. Tijdige en persoonlijke begeleiding is daarom essentieel.

De analyse van Ingrado (2024) bevestigt dat regio's die investeren in persoonlijke aandacht, samenwerking en maatwerk de beste resultaten behalen. Warme overdracht, tijdige signalering en goede verzuimregistratie blijken cruciale factoren. Ook het CBS (2021) toont aan dat psychosociale problematiek de grootste risicofactor is voor schooluitval: ruim een derde van de voortijdig schoolverlaters kampt hiermee. Problemen als schulden of instabiele woonsituaties versterken die kwetsbaarheid. Schooluitval is dus niet alleen een kwestie van motivatie, maar ook van omstandigheden.

Om die omstandigheden in beeld te brengen gaat het Doorstroompunt werken met de Big 5: school & werk, inkomen, welzijn, woonsituatie en sociaal netwerk (NJi). Door op al deze domeinen door te vragen, wordt duidelijk wat er werkelijk speelt. Financiële zorgen of stress kunnen direct doorwerken op motivatie en schoolgang. Het Doorstroompunt helpt de jeugdige dan als gids om bij de goede partij de juiste ondersteuning te krijgen op deze gebieden. Richting school en werk biedt de doorstroomcoach deze ondersteuning grotendeels zelf.

Al met al ontstaat een hoopvol beeld: voortijdig schoolverlaten is niet altijd te voorkomen, maar door vroegsignalering, persoonlijke begeleiding en structurele samenwerking te combineren, versterkt het Doorstroompunt de kansen van jeugdigen. Zo blijft de verbinding behouden, worden problemen tijdig aangepakt en groeit de kans op een succesvolle overgang van school naar duurzaam werk of een vervolgopleiding.

Vanaf 2026 gaat het Doorstroompunt jongvolwassenen begeleiden tot 27 jaar, in lijn met de Wet van school naar duurzaam werk. Deze uitbereiding vraagt om maatwerk, omdat 18- tot 23-jarigen zich vaak nog oriënteren op studie en werk, terwijl 23- tot 27-jarigen vaker zoeken naar stabiliteit en duidelijkheid in hun leven en loopbaan.

Jongvolwassenen uit deze generatie – vaak aangeduid als Generatie Z – ervaren regelmatig keuzestress, onzekerheid en mentale druk, wat het risico op stilstand vergroot. Onderzoek laat zien dat deze generatie vaker stress en prestatiedruk ervaart dan eerdere generaties, mede door hoge verwachtingen en een overvloed aan keuzes (Deloitte, 2025; Consultancy.nl, 2023).

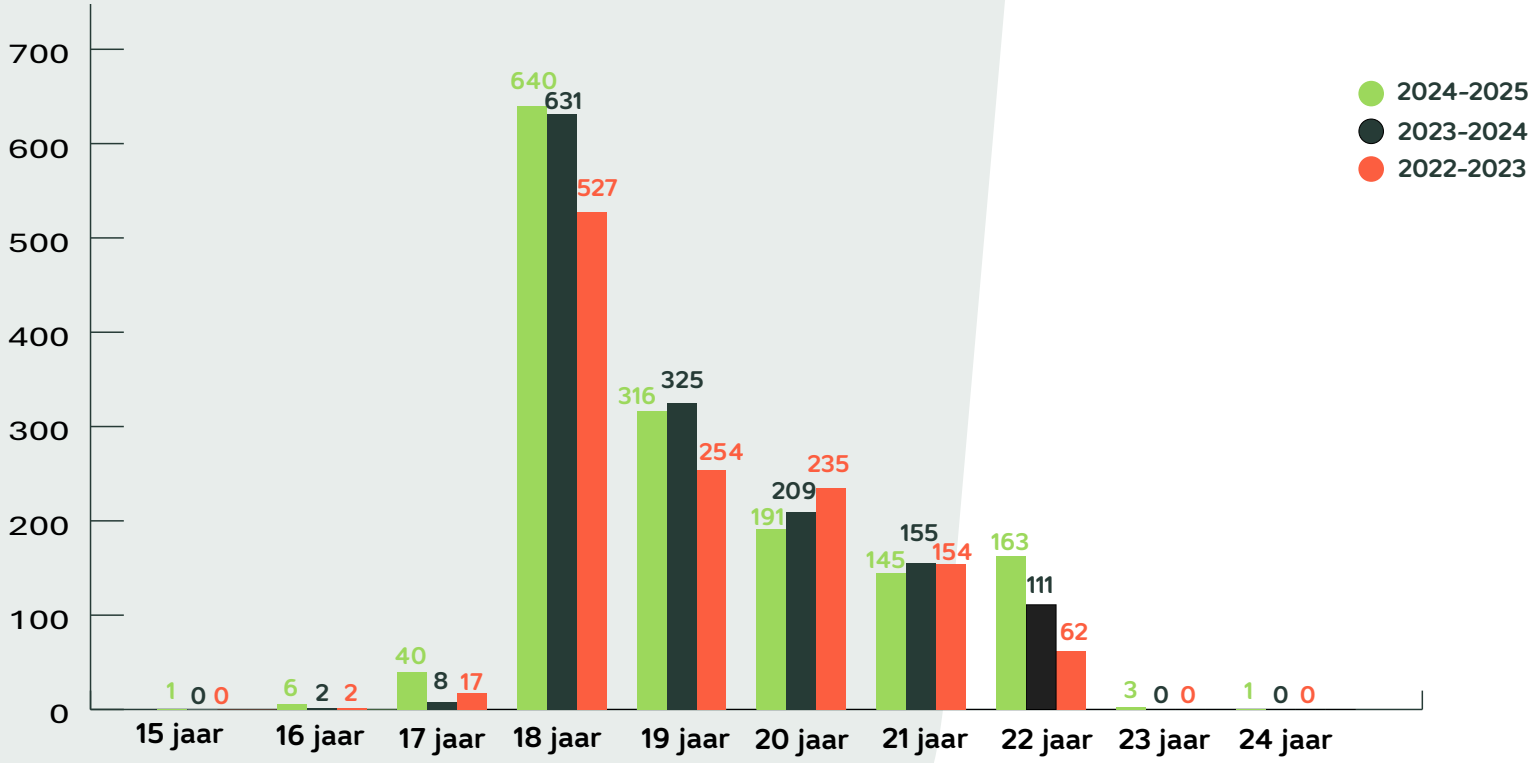
Daarnaast blijkt dat ze behoefte hebben aan duidelijkheid, erkenning en realistische verwachtingen bij het maken van keuzes, terwijl de druk om succesvol te zijn – zowel offline als online – hoog blijft (Psycholoog op Afstand, 2024, Noordhoff, 2025 en Bureau Coen, 2025).

Naar leeftijd

In 2024–2025 zien we dat de meeste meldingen voorkomen bij 18-jarige jeugdigen. Opvallend is de stijging bij 17-jarigen (van 8 naar 40 meldingen) en 22-jarigen (van 111 naar 163 meldingen). De verdere verdeling is al jaren stabiel.

De toename bij 17-jarigen hangt waarschijnlijk samen met een veranderde werkwijze in de registratie en opvolging van casussen. Waar uitschrijvingen binnen het praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) voorheen werden afgeboekt in de pro/vso-monitor, worden deze jeugdigen nu actief opgepakt door doorstroomcoaches.

Daarnaast speelt de versterkte samenwerking tussen doorstroomcoaches en leerplichtconsulenten een rol. Binnen de Entree-opleidingen wordt het Doorstroompunt eerder betrokken wanneer blijkt dat deze opleiding niet passend is en er geen alternatief is binnen onderwijs.

Naar schoolsoort

Het betreft hier het type onderwijs waarop de jeugdige stond ingeschreven op het moment dat een melding van een schooluitschrijving zonder startkwalificatie werd ingediend bij het RBL Midden-Gelre.

In 2024–2025 zijn in totaal 1.507 schooluitschrijvingen geregistreerd. Het mbo blijft met 61% van alle meldingen het grootste aandeel vormen. Dit is vergelijkbaar met het landelijk beeld waarin ook ongeveer twee derde van de voortijdig schoolverlaters uit het mbo afkomstig is (KBA Nijmegen, 2025).

Binnen het mbo zijn niveau 2 (300 meldingen) en niveau 4 (349 meldingen) het meest vertegenwoordigd. Dit beeld hangt samen met de omvang van de opleidingen. Bij niveau 1 (Entree) worden alle studenten aan het eind van de entree-opleiding (148 meldingen) uitgeschreven, ongeacht of zij uitvallen of uitstromen naar niveau 2. Hierdoor is niet exact vast te stellen welk deel van deze uitschrijvingen als voortijdig schoolverlaten geldt. De ervaring leert dat het overgrote deel van deze jeugdigen doorstroomt naar een niveau 2 opleiding.

Opvallend is de toename binnen het pro en vso. Het aantal meldingen vanuit het Pro steeg van 7 naar 78, en bij het vso van 39 naar 92. De sterke stijging lijkt echter niet op een groeiende uitval te wijzen. Het hangt samen met de veranderende rol van het Doorstroompunt en de intensievere samenwerking tussen deze scholen in aanloop naar de Wet van school naar duurzaam werk.
Binnen het volwassenenonderwijs (vavo) is een duidelijke stijging zichtbaar: van 98 naar 154 meldingen. Het onderzoek Regionale analyse Doorstroompunt Regio Arnhem wijst er op dat ISK-leerlingen door beperkingen in de beschikbare data moeilijk te volgen zijn, maar dat zij substantieel lijken bij te dragen aan de stijgende uitval binnen het vavo.

Daarnaast bevestigt het onderzoek deze trends en biedt extra duiding (KBA Nijmegen, 2025). Volgens het rapport lopen jeugdigen afkomstig uit het pro, vso en de entree-opleidingen aanzienlijk meer risico op vsv.

We kunnen concluderen dat de meeste meldingen uit het mbo komen, maar de kwetsbaarheid concentreert zich vooral bij jeugdigen uit het pro, vso, entree en ISK.

Waar het Doorstroompunt voorheen vooral een monitorenderol had na school-uitval van leerlingen voor pro/vso, krijgt het in de Wet van school naar duurzaam werk een actieve rol vóór en tijdens de uitstroom uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Scholen blijven formeel verantwoordelijk voor nazorg en begeleiding, maar de monitoring en afstemming gebeurt steeds vaker gezamenlijk, ook in onze regio.

	2024-2025	2023-2024
Totaal	**1.507**	**1.441**
po	0	0
speciaal basisonderwijs	1	0
speciaal onderwijs	2	0
voortgezet speciaal onderwijs	92	39
praktijkonderwijs	78	7
algemeen vormend onderwijs	3	10
vmbo	64	99
havo/vwo	47	71
voortgezet algemeen volwassenonderwijs	154	98
mbo-niveau 1 (entree)	148	118
mbo-niveau 2	300	292
mbo-niveau 3	119	129
mbo-niveau 4	349	352
mbo-niveau onbekend	10	68
hbo	0	0
onbekend/geen*	140	158

* De categorie “onbekend/geen” omvat jeugdigen die vanuit het buitenland in de regio zijn komen wonen, of jeugdigen die eerder zijn verhuisd en later zijn teruggekeerd, waardoor de onderwijshistorie niet volledig kon worden vastgesteld. De registratie kan alleen worden geactualiseerd wanneer een jeugdige in de regio woonachtig is, wat verklaart waarom bij een kleine groep het schooltype onbekend blijft.

Resultaten

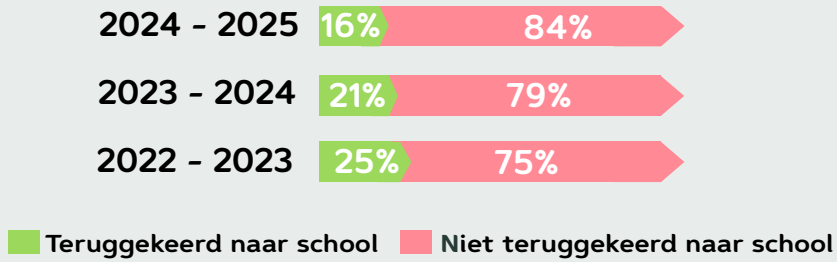
In het schooljaar 2024–2025 is een klein deel van de jeugdigen met een melding schooluitschrijving teruggekeerd naar het onderwijs (16%). Het merendeel (84%) keerde niet terug. Een gedeelte van deze groep ging aan het werk (20%). Daarnaast is een deel van deze jeugdigen nog in begeleiding bij het Doorstroompunt (18%) of een andere partij (5%). Verder is er een groep jeugdigen met een migratieachtergrond die met inburgering bezig is of in afwachting is van hun asielprocedure (17%). Voor de resterende groep is de situatie soms onduidelijk. Een deel van de jeugdigen gaf te kennen dat zij op dit moment geen begeleiding wensen (6%) of ontbreekt een reactie (6%).

Vanuit het Doorstroompunt wordt gewerkt aan een warme overdracht vanuit scholen. Daarnaast ondersteunen scholen jeugdigen die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt steeds meer zelf bij het maken van een passende vervolgstap. Het Doorstroompunt fungeert hierdoor steeds meer als vangnet wordt voor jeugdigen die buiten de reguliere begeleiding vallen.

Een deel van de jeugdigen vindt later alsnog de weg terug naar onderwijs. Dat proces kost tijd en wordt soms beïnvloed door persoonlijke uitdagingen, zoals psychische klachten gezondheid of financiële problemen.

Gerichte ondersteuning helpt jeugdigen sneller en succesvoller terug te keren naar onderwijs of werk. Dit is een van de redenen waarom we jaarlijks de oud vsv-actie uitvoeren. Hierbij brengen we de jeugdigen die in de voorgaande schooljaren het onderwijs voortijdig hebben verlaten in kaart en doen we een ondersteuningsaanbod. Dit kan door hen vanuit het Doorstroompunt zelf te begeleiden en/of door hen door te verwijzen naar een andere partij binnen het sociaal domein (bijvoorbeeld Werk & Inkomen of het sociaal (wijk)team). Zie ook hoofdstuk 5: Participatie op de arbeidsmarkt.

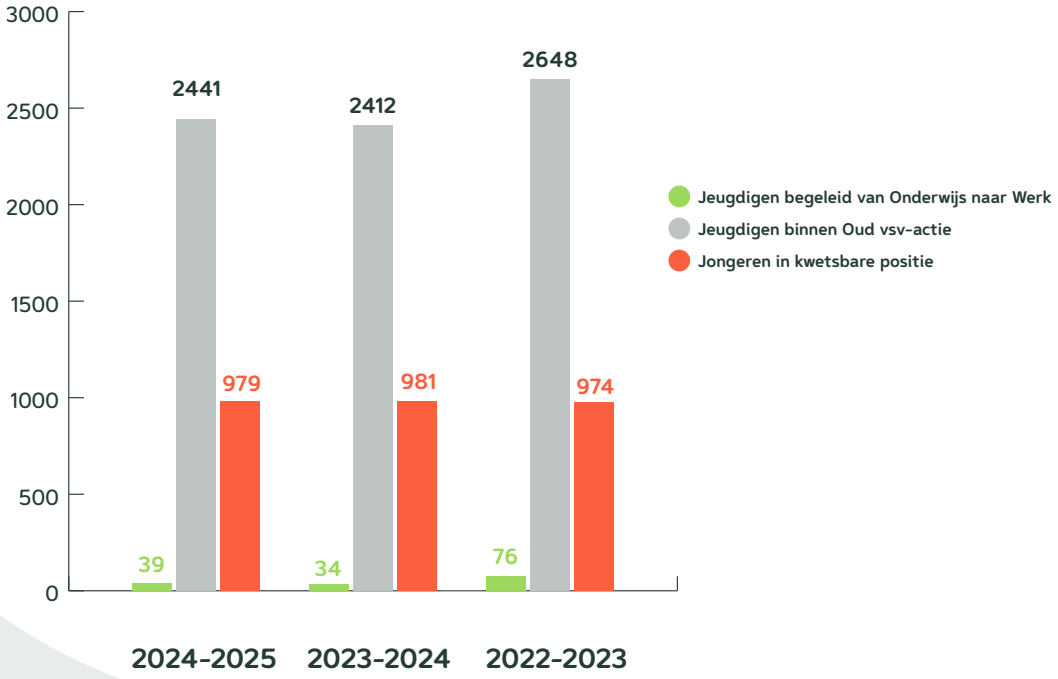
5

Participatie op de arbeidsmarkt

Participatie op de arbeidsmarkt

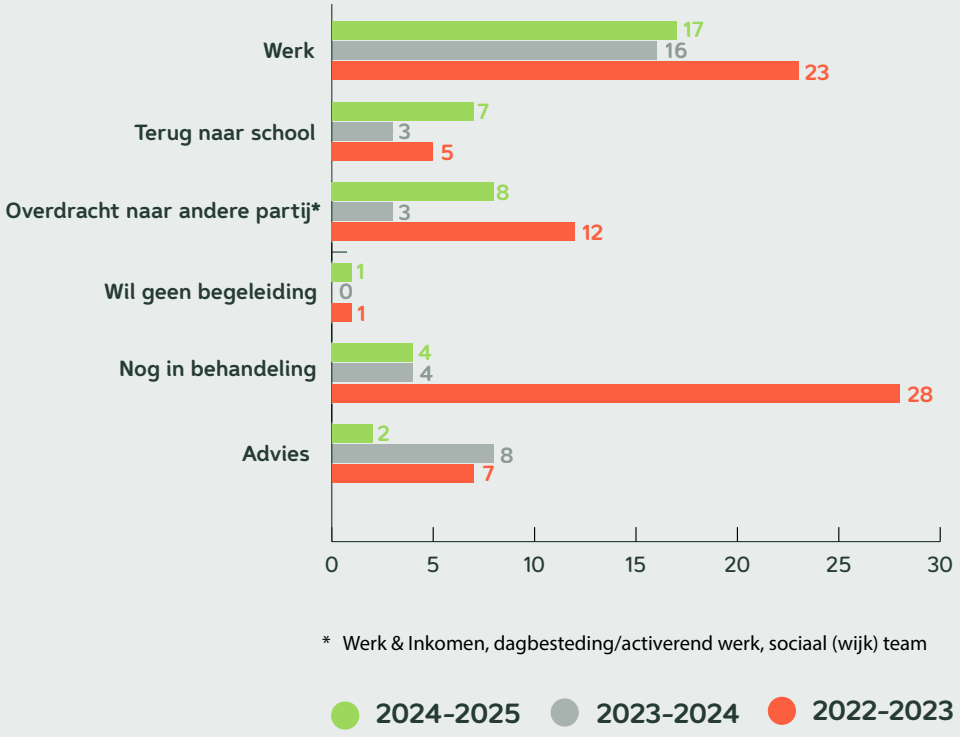
De begeleiding van jeugdigen bij de overgang van school naar werk is in 2024-2025 binnen het RBL volledig geïntegreerd in de reguliere werkwijze van het Doorstroompunt. Hiermee zijn de taken van het voormalige Schakelpunt structureel onderdeel geworden van één samenhangende aanpak.

Door deze integratie zijn de verschillende ondersteuningslijnen voor onderwijs en werk beter op elkaar aangesloten. In de praktijk zijn meer jeugdigen begeleid richting werk, maar dit is niet langer als afzonderlijke categorie zichtbaar in de registratie sinds de samenvoeging per 1 oktober 2025. De resultaten worden sindsdien opgenomen binnen de bredere rapportage van het Doorstroompunt en in het jaarverslag van schooljaar 2025-2026 zal dit ook niet meer apart worden beschreven.

In 2024-2025 was deze scheiding er deels nog wel en begeleidde het Doorstroompunt vanuit het Schakelpunt 39 jeugdigen bij de overgang van onderwijs naar werk, een lichte stijging ten opzichte van 2023-2024 (34 jeugdigen) en een duidelijke daling ten opzichte van 2022-2023 (76 jeugdigen). Deze afname weerspiegelt een eerder ingezette focus op afronding van trajecten en een scherper onderscheid tussen advies- en begeleidingsvragen. We zien dat de mbo-scholen steeds meer zelf begeleiding bieden naar werk in samenwerking met jobcoaches. Hierin wordt het RBL nog steeds geconsulteerd voor advies.

Van de jeugdigen die in 2024-2025 zijn begeleid, stroomden er 17 door naar werk en 7 terug naar school. Daarnaast werden 8 jeugdigen overgedragen aan andere partijen zoals W&I, dagbesteding of het sociaal (wijk)team. Slechts 1 jeugdige gaf aan geen begeleiding te willen ontvangen, en 4 trajecten zijn nog in behandeling. Het aantal adviesvragen daalde van 8 naar 2.

* Werk & Inkomen, dagbesteding/activerend werk, sociaal (wijk) team

Flexibiliteit en focus op een duurzaam resultaat

Een recente studie laat zien dat veel jeugdigen zonder startkwalificatie wel werk vinden, maar vaak in tijdelijke of laagbetaalde banen (Regioplan, 2025). Uit onderzoek blijkt dat de inkomenssituatie voor de jeugdigen in onze regio zorgelijk is. Een relatief klein deel (28%) verdient op of boven het wettelijk minimumloon. Nog eens 56% heeft een inkomen, maar blijft daarmee onder het minimummaandloon. Zorgelijk is dat 16% van de voortijdig schoolverlaters gedurende een jaar geen inkomen heeft gehad uit werk of uitkering (KBA Nijmegen, 2025). Om duurzaam aan het werk te blijven, zijn stabiliteit, begeleiding en opleidingsmogelijkheden essentiële voorwaarden.

De onderzoekers concluderen dat persoonlijke begeleiding, praktische problemen en het wegnemen van randproblemen bepalend zijn voor een succesvolle overgang van school naar werk. Deze conclusie sluit direct aan bij de principes uit het vorige hoofdstuk: het versterken van de autonomie, verbondenheid en competentie - in combinatie met oog voor de leefwereld van de jeugdige - vergroot de kans op blijvende participatie.

Dit vereist een flexibele en verbindende inzet van de doorstroomcoaches. Deze moeten kunnen schakelen tussen verschillende domeinen en partners, waaronder onderwijs, sociaal (wijk)team, jeugdhulp, werkgevers en Werk & Inkomen. Elke jeugdige heeft immers een unieke combinatie van ondersteuning nodig.

In het begeleidingsproces naar werk richt de doorstroomcoach zich op alle randvoorwaarden voor een duurzame overstap. Dit omvat niet alleen oriëntatie op werk, maar ook basiszaken zoals inkomen en zorgverzekering.

Voor jeugdigen uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs is er ook aandacht voor de registratie in het Doelgroepregister van belang. Dit kan de kans op werk vergroten door financiële ondersteuning voor de werkgever.

Indien de jeugdige openstaat voor onderwijs, onderzoekt de doorstroomcoach de mogelijkheid voor passend onderwijs, zoals een beroepsopleidende leerweg (BOL) of een praktijkgericht traject.

Al meer dan 10 jaar werkt het Doorstroompunt samen met Werk & Inkomen (W&I) van de gemeente Arnhem. Sinds 2025 is deze samenwerking uitgebreid met een pilot waaraan ook de afdelingen W&I van de omliggende regiogemeenten deelnemen. Hierdoor wordt de samenwerking geïntensiveerd, weten partners elkaar beter te vinden en kunnen jeugdigen de best passende begeleiding krijgen richting onderwijs of werk.

Binnen deze samenwerking kunnen gemeenten jeugdigen bij het Doorstroompunt aanmelden wanneer er vragen zijn over scholing of loopbaanoriëntatie. De doorstroomcoaches zetten vervolgens instrumenten in zoals capaciteitentests en interesse- of studiekeuzetests om hen te helpen een toekomstgerichte keuze te maken. Daarnaast begeleiden de doorstroomcoaches de aanmelding bij een opleiding en onderhouden zij contact met de jeugdige over het vervolgtraject. Deze verbinding is van grote meerwaarde, omdat de doorstroomcoaches beschikken over een goed netwerk binnen het onderwijs.

Andersom kan het Doorstroompunt jeugdigen ook rechtstreeks aanmelden bij W&I wanneer ondersteuning op de werkplek nodig is of wanneer sprake is van inkomensvragen. Elke gemeente heeft een vast aanspreekpunt binnen het Doorstroompunt, die bovendien meerdere keren per maand aanwezig is op de afdeling van W&I. Zo ontstaan korte lijnen en een geïntegreerde aanpak.

Eind 2025 wordt de pilot geëvalueerd. De uitkomsten worden gebruikt om de werkwijze verder te ontwikkelen en optimaal aan te laten sluiten op de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk, die per januari 2026 in werking treedt. De bedoeling is om deze samenwerking structureel op te nemen in de reguliere werkwijze.

Het Doorstroompunt werkt nauw samen met de afdelingen Werk & Inkomen van de gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor uitkeringen en re-integratietrajecten. Deze samenwerking maakt snelle actie mogelijk wanneer financiële zekerheid of werkondersteuning nodig is.

Tegelijkertijd is het lijntje naar de sociale (wijk)teams kort wanneer er problemen spelen op andere leefgebieden, zoals huisvesting, schulden of psychisch welzijn. Het Doorstroompunt neemt een aanvullende en verbindende rol in. Vanuit het belang van de jeugdige bewegen we flexibel mee, ook wanneer formele taakverdelingen elkaar raken.

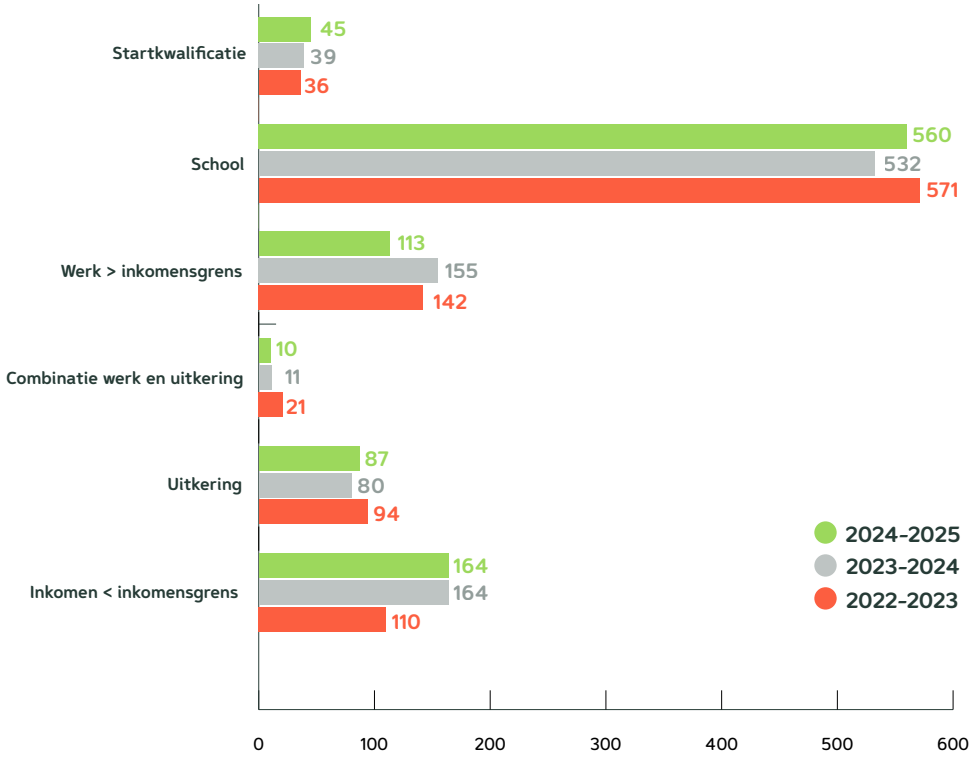
Jongeren in kwetsbare positie

Het Doorstroompunt monitort jaarlijks de Jongeren in Kwetsbare Positie. In 2024–2025 gaat het om 979 jeugdigen. Dit aantal is stabiel vergeleken met eerdere jaren: 981 in 2023–2024 en 974 in 2022–2023.

Van deze groep heeft 5% een startkwalificatie, 57% heeft een schoolinschrijving, 12% werkt met een inkomen boven en 16% met een inkomen onder de inkomensgrens. Daarnaast ontvangt 9% een uitkering en combineert 1% werk met een uitkering.

Het aandeel jeugdigen met een inkomen onder de inkomensgrens is nagenoeg gelijk (van 17% naar 16%), maar blijft hoger dan in 2022–2023 (11%). Deze ontwikkeling hangt mogelijk samen met de aanpassing van de inkomensgrens van € 580,- naar € 731,- per maand, waardoor meer werkende jeugdigen in deze categorie vallen. Tegelijkertijd is het aandeel van jeugdigen met een inkomen boven de grens gedaald van 16% naar 12%. Dit vraagt om blijvende inzet op inkomensstabiliteit en duurzame arbeidsparticipatie.

Met de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk wordt de loopbaanbegeleiding van jeugdigen uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs verlengd van één naar twee jaar na het verlaten van de school. Dit zorgt ervoor dat begeleiding op het juiste moment beschikbaar is en dat jeugdigen langer ondersteund blijven bij het maken van hun vervolgstap. Uit de regionale analyse van onze Doorstroomregio blijkt ook dat ze een kwetsbare groep vormen, met een verhoogd risico op vsv na doorstroom naar het mbo.

Een doorstroomcoach van het RBL sluit aan bij uitstroomgesprekken op het Symbion, een school voor praktijkonderwijs in Didam. Het doel is dat geen jeugdige de school verlaat zonder dat duidelijk is wie betrokken is en wat de vervolgstap wordt.

School, doorstroomcoach en RSD De Liemers stemmen de regie gezamenlijk af en bepalen wie welke taak op zich neemt. Zo ontstaat een overzichtelijk traject voor de jeugdige, zonder onnodige betrokkenheid van extra partijen. De samenwerking verloopt langs korte lijnen: de school deelt de ondersteuningsbehoefte, de juiste partners zitten direct aan tafel en aan het einde van het overleg is duidelijk wie wat gaat doen.

De begeleiding vanuit het Doorstroompunt sluit hier op aan. De casusregisseur van school biedt intensieve begeleiding aan de meest kwetsbare jeugdigen, terwijl de doorstroomcoach zorgt voor continuïteit en een sluitend vangnet wanneer dat nodig is.

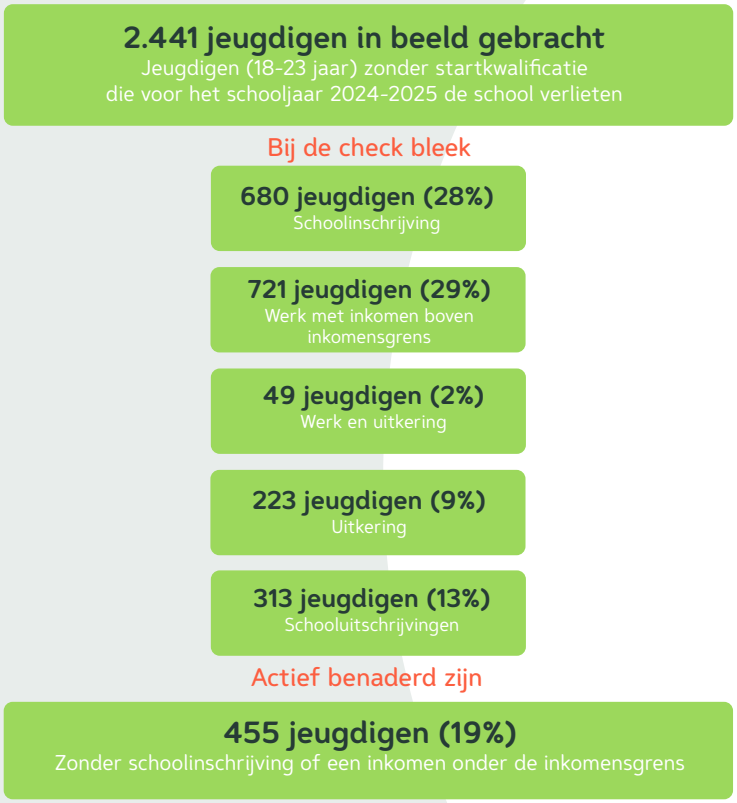
Veel jeugdigen hebben een houding van ‘ik red me wel’ en hebben geen idee waar te beginnen als ze tegen problemen aanlopen. Ze hebben lang niet altijd een netwerk dat ze kan ondersteunen. Daarom onderhoudt de doorstroomcoach laagdrempelig contact, bijvoorbeeld via WhatsApp.

Door het contact vroegtijdig op te bouwen en vervolgens te onderhouden, versterkt de doorstroomcoach de relatie met de jeugdige. Dit kan later doorslaggevend zijn in of een jeugdige de uitgestoken hand pakt of niet.

Oud vsv-actie

De oud vsv-actie is bedoeld als vangnet voor jeugdigen die zich in een kwetsbare positie bevinden doordat zij niet meer staan ingeschreven op een school, geen startkwalificatie hebben behaald en onvoldoende inkomen hebben. Het heeft als doel deze jeugdigen in beeld te brengen en ze waar mogelijk te begeleiden of door te verwijzen voor ondersteuning vanuit een andere partij.

Het totaal aantal jeugdigen dat in beeld is gebracht door het RBL bleef tussen 2022-2023 en 2024-2025 nagenoeg stabiel (van 2.648 naar 2.441). De samenstelling van deze groep veranderde echter aanzienlijk.

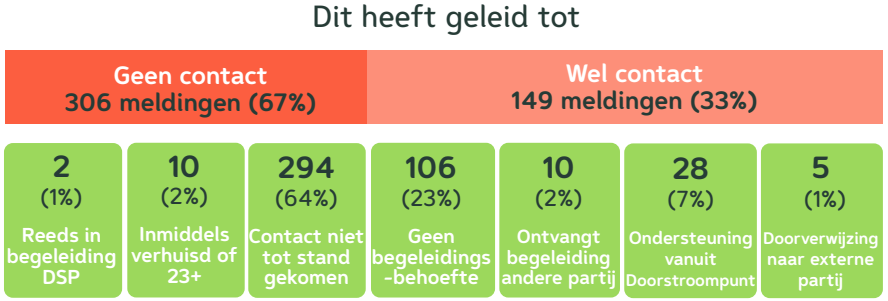

Het aantal jeugdigen met een schoolinschrijving daalde in twee jaar tijd van 922 naar 680. Tegelijkertijd nam het aantal jeugdigen met een inkomen boven de inkomensgrens af van 994 naar 721. Deze daling hangt deels samen met de verhoging van de inkomensgrens in de afgelopen jaren - van €300 naar €580 en vervolgens €731 - waardoor jeugdigen met een lager inkomen nu buiten deze categorie vallen. Deze ontwikkelingen wijzen erop dat steeds meer jeugdigen werkzaam zijn in laagbetaalde of tijdelijke banen, wat overeenkomt met landelijke signalen over financiële kwetsbaarheid onder jeugdigen (CBS, 2023; NJi).

De 455 jeugdigen met geen of een beperkt inkomen zijn door onze doorstroomcoaches benaderd. Bij 64% van hen kwam geen contact tot stand, wat vergelijkbaar is met 2023-2024 (56%) en laat zien dat het bereiken en activeren van jeugdigen een uitdaging vormt.

Met 149 jeugdigen is het contact wel tot stand gekomen. Van deze groep gaven 106 jeugdigen aan geen behoefte te hebben aan begeleiding en 10 jeugdigen ontvingen al begeleiding van een andere partij. Twee jeugdigen zijn naar aanleiding van de Oud VSV-actie in begeleiding gekomen bij het Doorstroompunt. De casussen van 26 jeugdigen waren op het moment van de peiling nog in behandeling, waardoor het resultaat nog niet kon worden vastgesteld.

De uitkomst van de oud vsv-actie laat zien dat het bereiken en activeren van jeugdigen buiten het onderwijs een blijvende uitdaging is. We nemen dit mee in de verdere doorontwikkeling van het Doorstroompunt. Zo onderzoeken we hoe we onze communicatiemiddelen en benaderingswijze kunnen verbeteren, zodat deze nog beter aansluiten bij de doelgroep.

De situatie van de groep van 455 jeugdigen die op 1 mei 2025 geen schoolinschrijving had of een inkomen onder de inkomensgrens, is op 1 oktober 2025 opnieuw bekeken.

De instroom naar onderwijs is beperkt (3%). Verder zien we dat het een deel van de jeugdigen lukt om aan het werk te gaan (43%), maar dat het lastig kan zijn om voldoende inkomen te genereren. Van de 193 jeugdigen die aan het werk zijn gegaan, heeft meer dan de helft (54%) een inkomen onder de inkomensgrens.

Begrippenlijst

Absoluut verzuim
Er is sprake van absoluut verzuim wanneer een leerplichtige of kwalificatieplichtige jeugdige niet is ingeschreven op een school. Bij melding is de school van de jeugdige in ieder geval onbekend. Het RBL onderzoekt of een jeugdige daadwerkelijk niet staat ingeschreven.

Beginnend verzuim
Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim van minder dan de wettelijke norm van 16 uur les- of praktijktijd in 4 weken. Het gaat bijvoorbeeld om veelvuldig te laat komen of spijbelen. Vaak bespreekt de leerplichtconsulent het beginnend schoolverzuim met de jeugdige in het kader van onze preventieve aanpak.

DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs)
De Dienst Uitvoering Onderwijs voert verschillende onderwijswetten en -regelingen uit. Waaronder het beheren van het verzuimloket voor het melden van verzuim van leerlingen. Ook ziet het RBL via DUO of en waar jeugdigen zijn ingeschreven op school.

Doorstroompunt en doorstroomcoaches
Het Doorstroompunt biedt ondersteuning aan jeugdigen die tijdelijk vastlopen of een andere richting willen inslaan. De doorstroomcoaches begeleiden jeugdigen in hun proces, zodat zij hun mogelijkheden en wensen kunnen ontdekken. Daarnaast helpen zij bij het aanpakken van eventuele belemmeringen. Deze ondersteuning is bedoeld voor jeugdigen van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie, bij vermoedens van ongeoorloofd school.

Geoorloofd schoolverzuim
Schoolverzuim met een geldige reden. Vaak gaat het over ziekteverzuim.

Halt
Bij ongeoorloofd (beginnend) schoolverzuim kan de leerplichtconsulent doorverwijzing opstellen voor een traject bij Halt. Deze maatregel kan ingezet worden bij jeugdigen van 12 jaar en ouder. Met een doorverwijzing naar Halt kan strafrechtelijke vervolging worden voorkomen.

Ingrado
Sinds 2007 zijn de Landelijke Vereniging voor Leerplichtambtenaren (LVLA) en het Landelijk Werkverband Voortijdig Schoolverlaten (LWVSV) gefuseerd tot Ingrado, de vereniging voor leerplicht en Doorstroompunt.

Inlichtingenbureau
Het inlichtingenbureau vergelijkt gegevens van burgers die bij gemeenten bekend zijn met de gegevens van tal van andere overheidsorganisaties, zoals de Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

ISK
De ISK (Internationale Schakel Klas) is een opleiding voor anderstalige leerlingen tussen de 12 en 18 jaar.

Jeugdbeschermingstafel
Multidisciplinair casuïstiek overleg tussen jeugdbeschermings- en zorgpartners en gemeenten. De Jeugdbeschermingstafel wordt bijeen geroepen wanneer een gezinssituatie onveilig is, vrijwillige hulpverlening ontoereikend blijkt en/of een kinderbeschermingsmaatregel wordt overwogen.

Jongeren in kwetsbare positie (JIKP)
Jeugdigen die uitstromen van pro, vso, vmbo-basis en mbo entree naar school, werk, uitkering of anders.

Kwalificatieplicht
Jeugdigen tussen de 16 en 18 jaar die geen startkwalificatie hebben behaald zijn kwalificatieplichtig. Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). De kwalificatieplicht geldt niet voor jeugdigen die praktijkonderwijs gevolgd hebben Of voor jeugdigen die uitstromen vanuit het voortgezet speciaal onderwijs met een uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding.

Langdurig verzuim
Als een leerling vier weken aaneengesloten afwezig is., dan kan er door school via DUO een melding van langdurig relatief verzuim worden gedaan.

Leerplicht
Alle jeugdigen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. Dit betekent dat zij ingeschreven moeten staan op een school en deze regelmatig moeten bezoeken. Dit geldt ook voor jeugdigen met een andere nationaliteit en nieuwkomers. Jeugdigen moeten uiterlijk de 1e dag van de nieuwe maand nadat zij 5 jaar zijn geworden naar school.

Als een jeugdige minimaal 12 volledige schooljaren naar school is geweest, is de leerplicht ook afgelopen. Een klas overslaan telt ook mee als een volledig schooljaar.

Luxeverzuim
Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim waarbij een jeugdige zonder toestemming buiten de schoolvakanties om, één of meerdere dagen ‘vrij’ heeft genomen.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)
Instrument voor aanpak schoolverzuim ontwikkeld door Ingrado, Openbaar Ministerie, Halt, Raad voor de Kinderbescherming en VNG. Zie ook de **online documentatie**.

MGR-SDCG
De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling - Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland. Zie ook: **www.mgrsdcg.nl**

Ongeoorloofd schoolverzuim
Van ongeoorloofd schoolverzuim is sprake als een jeugdige zonder geldige reden afwezig is van school. Ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk voor de schoolinschrijving en schoolgang van hun kind. Vanaf 12 jaar is de jeugdige medeverantwoordelijk voor de schoolgang.

OM
Het Openbaar Ministerie (OM) is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen.

Ouders
In het jaarverslag spreken we, ten behoeve van het lezersgemak, over de term ouders. Met de term 'ouders' verstaan we ook ouder(s) en verzorger(s).

Proces-verbaal
Een leerplichtconsulent kan een proces-verbaal opmaken tegen een ouder en/of een jeugdige. Dit proces-verbaal valt binnen de strafrechtelijke aanpak van de MAS.

Raad voor de Kinderbescherming
De Raad voor de Kinderbescherming is een overheidsinstantie die zich inzet voor het veilig laten opgroeien, ontwikkelen en opvoeden van minderjarige kinderen.

Regionaal programma voortijdig schoolverlaten
Gemeenten en schoolbesturen stellen een programma met maatregelen op met als doel het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen en om meer aandacht te geven aan jeugdigen in een kwetsbare positie.

Relatief verzuim
Ook bekend als wettelijk verzuim. Scholen zijn wettelijk verplicht verzuim van 16 uur in 4 weken via DUO te melden bij het RBL Midden-Gelre.

Scholingsplicht
Jeugdigen van 18 tot 27 jaar met een WWB-uitkering krijgen vanuit de gemeente de scholingsplicht opgelegd wanneer zij nog geen startkwalificatie hebben behaald. De jongere is dan verplicht om te starten met een opleiding. De wijze waarop de scholingsplicht wordt ingevuld, verschilt per gemeente.

Sociaal (wijk)team
Een wijkteam is een professioneel team dat wijkbewoners helpt, zoals kinderen en hun ouders. Een wijkteam zit altijd in de buurt, vandaar de naam. Een wijkteam komt in actie als er in een gezin vragen of zorgen zijn.

Startkwalificatie
Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Thuiszitters
Volgens het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) vallen de volgende categorieën onder de definitie van 'thuiszitter':
- Leerlingen die ingeschreven staan op school, maar langer dan vier weken thuiszitten (langdurig verzuim).
- Leerplichtige jeugdigen die niet op een school staan ingeschreven en daardoor geen onderwijs volgen (absoluut verzuim).
- Jeugdigen die zijn vrijgesteld van de Leerplichtwet omdat zij door psychische en/of lichamelijke belemmeringen niet in staat worden geacht onderwijs te volgen.

Veilig Thuis
Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling.

VGGM
Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden is een complete hulpverleningsorganisatie voor Brandweer en Volksgezondheid (Ambulancezorg en Gemeentelijke Gezondheidsdienst) voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden. VGGM behartigt de belangen van vijftien gemeenten en hun inwoners op het gebied van brandweer en volksgezondheid. VGGM werkt in opdracht van de gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

Voortijdig schoolverlaters (VSV)
Voortijdig schoolverlaters zijn jeugdigen van 2 tot 23 jaar die zonder een startkwalificatie het onderwijs verlaten.

Vrijstelling
Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling van de inschrijvingsplicht of vrijstelling van geregeld schoolbezoek. De leerplichtwet kent vier gronden waarop ouders zich kunnen beroepen op vrijstelling van de inschrijvingsplicht;
- Psychische en/of lichamelijke belemmeringen (artikel 5 onder a);
- Bezwaar tegen de richtingen van het onderwijs (artikel 5 onder b);
- Onderwijs in het buitenland (artikel 5 onder c);
- Alternatief onderwijs, bijvoorbeeld particulier (artikel 15).

W&I
De afdeling Werk & Inkomen binnen de gemeente. W&I helpt mensen die -tijdelijk- niet voldoende inkomen hebben.

Zorg- en Veiligheidshuis
In de Zorg- en Veiligheidshuizen werken justitie, zorg en bestuur samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit.

Leerlingpopulatie naar leeftijd

Leeftijd	Arnhem	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Westervoort	Zevenaar	Totaal
4 jaar	1.553	211	452	517	235	384	18	162	392	3.924
5 jaar	1.523	210	444	514	230	356	21	154	392	3.844
6 jaar	1.586	214	456	495	280	382	31	165	409	4.018
7 jaar	1.552	228	436	574	255	413	20	163	406	4.047
8 jaar	1.606	204	443	559	294	388	25	161	415	4.095
9 jaar	1.669	241	485	559	278	398	22	149	411	4.212
10 jaar	1.684	250	511	583	319	403	19	163	477	4.409
11 jaar	1.702	260	493	523	304	412	21	142	459	4.316
12 jaar	1.749	226	522	601	300	447	33	152	402	4.432
13 jaar	1.688	276	599	593	351	449	31	146	492	4.625
14 jaar	1.799	283	575	594	343	486	23	164	483	4.750
15 jaar	1.827	297	619	665	354	462	26	148	444	4.842
16 jaar	1.832	297	577	638	352	456	27	170	486	4.835
17 jaar	1.862	268	587	584	351	421	35	158	455	4.721
18-	**23.632**	**3.465**	**7.199**	**7.999**	**4.246**	**5.857**	**352**	**2.197**	**6.123**	**61.070**
	27%	4%	8%	9%	5%	7%	0%	3%	7%	71%
18 jaar	2.010	281	583	587	364	504	26	164	468	4.987
19 jaar	2.118	310	553	588	311	446	23	159	458	4.966
20 jaar	2.283	279	559	544	243	503	15	158	438	5.022
21 jaar	2.384	297	562	575	255	455	26	155	464	5.173
22 jaar	2.575	280	558	532	256	506	13	133	479	5.332
18+	**11.370**	**1.447**	**2.815**	**2.826**	**1.429**	**2.414**	**103**	**769**	**2.307**	**25.480**
	13%	2%	3%	3%	2%	3%	0%	1%	3%	29%
Totaal	**35.002**	**4.912**	**10.014**	**10.825**	**5.675**	**8.271**	**455**	**2.966**	**8.430**	**86.550**
	40%	6%	12%	13%	7%	10%	1%	3%	10%	100%

Leerlingpopulatie per onderwijssoort

Onderwijssoort	Arnhem	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Westervoort	Zevenaar	Overig	Totaal
Jongeren van 4-18 jaar											
BO	12.413	1.756	3.536	4.149	2.060	2.922	163	1.252	3.176	20	**31.447**
SBO	304	35	79	91	18	68	0	30	88	0	**713**
SO	517	56	71	83	59	86	3	37	92	3	**1.007**
VSO	545	69	134	159	92	139	8	60	126	5	**1.337**
PRO	296	51	61	62	37	77	4	34	106	0	**728**
AVO	1.362	143	303	386	209	397	31	98	152	0	**3.081**
VMBO	2.992	491	1.060	947	433	705	15	277	982	0	**7.902**
HAVO	1.794	343	630	689	370	400	38	164	494	0	**4.922**
VWO	2.280	250	589	696	593	574	69	98	373	0	**5.522**
IB	135	3	3	16	3	2	0	0	0	0	**162**
VAVO	122	9	12	17	11	65	3	7	13	0	**259**
MBO1	111	11	23	21	10	16	0	11	21	0	**224**
MBO2	324	65	93	87	46	91	3	31	116	0	**856**
MBO3	148	57	91	87	24	57	2	31	79	0	**576**
MBO4	699	133	286	266	101	168	9	79	231	0	**1.972**
MBO niveau onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
VO (niveau onbekend)	20	0	0	8	9	3	0	0	0	1	**41**
Onbekend	8	0	5	3	0	2	0	0	0	0	**18**
Totaal 4-17 jaar	**24.070**	**3.472**	**6.976**	**7.767**	**4.075**	**5.772**	**348**	**2.209**	**6.049**	**29**	**60.767**
Jongeren van 18-23 jaar											
VSO	24	0	5	9	4	3	0	1	1	2	**49**
PRO	7	0	3	5	0	2	0	0	1	0	**18**
AVO	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**1**
VMBO	11	2	0	3	3	4	0	1	4	2	**30**
HAVO	68	3	13	20	15	5	1	4	7	1	**137**
VWO	71	6	13	12	15	15	3	4	7	0	**146**
IB	18	0	1	0	0	2	0	0	0	0	**21**
VAVO	209	4	19	25	26	63	0	10	17	1	**374**
MBO1	124	4	10	3	10	11	0	4	17	0	**183**
MBO2	486	57	102	100	45	115	1	51	83	1	**1.041**
MBO3	223	60	94	84	34	53	2	21	102	2	**675**
MBO4	1.143	160	331	307	147	241	11	82	281	11	**2.714**
MBO niveau onbekend	2	0	0	1	0	0	0	1	2	1	**7**
VO (niveau onbekend)	8	0	0	1	0	0	0	0	0	0	**9**
Onbekend	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	**2**
Totaal 18-22 jaar	**2.396**	**296**	**591**	**570**	**299**	**515**	**18**	**179**	**522**	**21**	**5.407**
Eindtotaal 4-22 jaar	**26.466**	**3.768**	**7.567**	**8.337**	**4.374**	**6.287**	**366**	**2.388**	**6.571**	**50**	**66.174**

RBL
Midden-Gelre

www.rblmidden-gelre.nl